แนวทางการพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลางให้แก่ผู้ค้ำประกัน

นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ

รายงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13
สถาบันพระปกเกล้า
พ.ศ. 2564
ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

แนวทางการพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐาน ในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน

โดย

นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ รหัสประจำตัว 64-13-26

สถาบันพระปกเกล้า

รายงานวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง แนวทางการพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน

อาจารย์ที่ปรึกษา : .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประมา ศาสตระรุจิ)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : .....
(อาจารย์วิทวัส ชัยภาคภูมิ)

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13

.....
(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

ชื่อผู้จัดทำ	:	นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13
ชื่อหัวข้อเอกสาร	:	แนวทางการพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการ ค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประมา ศาสตระรุจิ
อาจารย์ที่ปรึกษา (ร่วม)	:	อาจารย์วิทวัส ชัยภาคภูมิ

จากกรณีที่กรมบัญชีกลางได้อนุมัติหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาผ่อนชำระให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ลูกหนี้จึงได้จัดหาบุคคล จำนวน 3 ราย เข้าทำสัญญาค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ตามหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ลงวันที่ 12 กันยายน 2546 โดยผู้ค้ำประกันทั้ง 3 รายได้ตกลงส่งมอบโฉนดที่ดินที่ตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิให้สำนักงานฯ ยึดถือไว้ โฉนดที่ดินดังกล่าวจึงเป็นหลักประกันการชำระหนี้ที่สำนักงานฯ มีสิทธิยึดถือไว้ได้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ต่อมา ภายหลังจากลูกหนี้ได้ผ่อนชำระหนี้ให้แก่สำนักงานฯ จนกระทั่งมียอดหนี้คงค้างอยู่เป็นจำนวนไม่มากแล้ว ผู้ค้ำประกันได้ขอคืนโฉนดที่ดินบางส่วน แต่เนื่องจากสำนักงานฯ ยังไม่มีแนวทางในการพิจารณาเรื่องการคืนโฉนดที่ดิน ประกอบกับหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ และประกาศกระทรวงการคลังไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแต่ประการใด ซึ่งหากได้มีการศึกษาวิเคราะห์เรื่องดังกล่าวเพื่อกำหนดแนวทางในการพิจารณาคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันที่มีความถูกต้องเหมาะสม ก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้การดำเนินการกับลูกหนี้และผู้ค้ำประกันเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา รวมทั้งยังเป็นการสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ค้ำประกันอีกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางการพิจารณา เรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรมในหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13 ของสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาของ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ประมา ศาสตระรุจิ และท่านอาจารย์วิทวัส ชัยภาคภูมิ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการจัดทำรายงานฉบับนี้จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณท่านอาจารย์มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ 1) ท่านที่ปรึกษาด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมบังคับคดี 2) ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลชั้นต้น ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ 3) ท่านรองผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัด 4) ท่านรองผู้อำนวยการสำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ และ 5) ท่านเลขานุการกรรมการร่างกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์สำหรับข้อมูลในการตอบแบบสัมภาษณ์ในการจัดทำรายงานฉบับนี้ด้วย และขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดที่สนับสนุนให้เข้ารับการศึกษาอบรมในหลักสูตรนี้ ตลอดจนสถาบันพระปกเกล้าที่ช่วยอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการศึกษาอบรมอย่างดียิ่งตลอดหลักสูตร

นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ
นักศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13
สถาบันพระปกเกล้า
พฤษภาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	3
1.4 วิธีการศึกษา	3
1.5 นิยามศัพท์	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย	
2.1 สาเหตุที่ต้องมีประกัน	5
2.2 หลักกฎหมายเกี่ยวกับการค้ำประกัน	8
2.3 หลักกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ค้ำประกัน	9
2.4 การทำสัญญาค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง	11
2.5 หลักการวิเคราะห์สินเชื่อตามหลัก 5Cs	13
2.6 วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัย	14
2.7 คำพิพากษาศาลฎีกา	15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	
3.1 วิธีการวิจัย	16
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	19
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	20
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	20
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1 ผลการวิจัยเชิงเอกสาร	21
4.2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก	24
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	28
5.2 อภิปรายผล	30
5.3 ข้อเสนอแนะ	31
บรรณานุกรม	33
ภาคผนวก	34
ประวัติผู้ศึกษา	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

จากการที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้เสนอขอผ่อนชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจึงได้มีหนังสือขอหารือไปยังกรมบัญชีกลางว่ากรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่สามารถอนุญาตให้ลูกหนี้ผ่อนชำระหนี้ได้หรือไม่ ประการใด ผลปรากฏว่ากรมบัญชีกลางได้พิจารณาแล้วอนุมัติหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภากับลูกหนี้รายดังกล่าวถือปฏิบัติต่อกันเป็นการเฉพาะราย โดยกำหนดให้ลูกหนี้ต้องทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระหนี้ และสัญญาค้ำประกันหนี้ กับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ลงวันที่ 12 กันยายน 2546 โดยให้ใช้แบบพิมพ์สัญญาแนบท้ายประกาศดังกล่าว

ในส่วนของการทำสัญญาค้ำประกันนั้น ตามแบบพิมพ์สัญญาค้ำประกันได้กำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องแสดงรายการหลักทรัพย์ที่ผู้ค้ำประกันเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ลงไว้ในสัญญาค้ำประกันเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันด้วย ซึ่งหลักทรัพย์ดังกล่าวอาจเป็นที่ดินหรือทรัพย์อย่างอื่นก็ได้

ในกรณีที่ผู้ค้ำประกันใช้หลักทรัพย์เป็นที่ดิน ในหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลางประกาศประทรวงการคลังฯ รวมทั้งแบบพิมพ์สัญญาค้ำประกัน ไม่มีข้อกำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องไปจดจำนองที่ดินนั้นด้วย ซึ่งปรากฏว่า ลูกหนี้รายนี้ได้จัดหาบุคคลจำนวน 3 ราย เข้าทำสัญญาค้ำประกัน โดยผู้ค้ำประกันทั้ง 3 ราย ได้ใช้หลักทรัพย์เพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนี้

1) ผู้ค้ำประกันที่ 1 ได้ใช้ที่ดินที่ตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ พร้อมทั้งส่งมอบเอกสารแสดงราคาประเมินที่ดิน และโฉนดที่ดิน จำนวน 4 แปลง

2) ผู้ค้ำประกันที่ 2 ได้ใช้ที่ดินที่ตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ พร้อมทั้งส่งมอบเอกสารแสดงราคาประเมินที่ดิน และโฉนดที่ดิน จำนวน 2 แปลง

3) ผู้ค้ำประกันที่ 3 ได้ใช้ที่ดินที่ตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ พร้อมทั้งส่งมอบเอกสารแสดงราคาประเมินที่ดิน และโฉนดที่ดิน จำนวน 9 แปลง

รวมใช้ที่ดินเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน ทั้งหมด 15 แปลง

อนึ่ง ด้วยสาเหตุที่ข้อ 4 ของสัญญาค้ำประกันตามแบบพิมพ์ท้ายประกาศกระทรวงการคลังกำหนดว่า ผู้ค้ำประกันตกลงไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินอันเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าหนี้ ดังนั้น เมื่อสำนักงานฯ

ได้รับโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันไว้ในความยึดถือครอบครองแล้ว สำนักงานฯ จึงได้มีหนังสือแจ้งไปยังสำนักงานที่ดินที่รับผิดชอบ ขอให้ระงับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนในโฉนดที่ดิน (อายัดที่ดิน) ดังกล่าวไว้จนกว่าหนี้ตามสัญญาค้ำประกันจะระงับหรือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะให้ความยินยอมเป็นหนังสือว่าให้ผู้ค้ำประกันจำหน่าย โอน ก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันที่ดินดังกล่าว ซึ่งปรากฏว่าเจ้าพนักงานที่ดินก็ได้มีคำสั่งอายัดให้ตามที่ขอพร้อมทั้งได้อธิบายแนวทางปฏิบัติว่า การอายัดมีผลต่อเนื่องไปจนกว่าสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะแจ้งให้ยกเลิกการอายัดหรือศาลมีคำสั่งให้ถอนอายัด แล้วแต่กรณีไปยังสำนักงานที่ดิน

ต่อมา เมื่อลูกหนี้ได้ผ่อนชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จนมียอดหนี้คงค้างชำระเหลืออยู่เป็นจำนวนไม่มากแล้ว ลูกหนี้และผู้ค้ำประกันได้ยื่นคำร้องขอคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันบางส่วน กล่าวคือ ขอคืนโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันที่ 2 และผู้ค้ำประกันที่ 3 ทั้งหมด กับขอคืนโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันที่ 1 จำนวน 2 แปลง คงเหลือไว้ 2 แปลงเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันต่อไป แต่ในหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ และประกาศกระทรวงการคลัง ไม่ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาเรื่องการคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันไว้แต่อย่างใด

จากกรณีดังกล่าว ทำให้เกิดข้อพิจารณาว่า สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาคืนโฉนดที่ดินตามที่ลูกหนี้ร้องขอได้หรือไม่ เพียงใด เพราะหากคืนโฉนดที่ดินก็จะมีผลทำให้สัญญาค้ำประกันของผู้ค้ำประกันที่ 2 และผู้ค้ำประกันที่ 3 ในข้อ 3 ขาดรายการที่ดินหลักฐานในการค้ำประกัน ซึ่งอาจทำให้การค้ำประกันในส่วนของผู้ค้ำประกันที่ 2 และผู้ค้ำประกันที่ 3 เกิดปัญหาได้

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาแนวทางในการพิจารณาเรื่องการคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพาษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้แก่ผู้ค้ำประกัน เพื่อให้ได้แนวทางในการพิจารณาเรื่องดังกล่าวที่มีความถูกต้อง เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ค้ำประกัน

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้โฉนดที่ดินเป็นหลักฐานในการค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง

1.2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพิจาณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้อื่นของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่ทำสัญญาค้ำประกันตามประกาศ

กระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ลงวันที่ 12 กันยายน 2546 ได้

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะกรณีลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาซึ่งผ่อนชำระหนี้และผู้ค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ได้ร้องขอคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้

ระยะเวลาในการศึกษา

วันที่ 1 ตุลาคม 2564 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2565

1.4 วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ตัวบทกฎหมาย หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์ (Website) รวมทั้งคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาของศาลที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องหลักกฎหมายเรื่องการค้ำประกันและความรับผิดของผู้ค้ำประกัน การแสดงรายการที่ดินและส่งมอบโฉนดที่ดินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันมีผลทางกฎหมายอย่างไร การคืนโฉนดที่ดินจะกระทำได้หรือไม่ และเกิดผลประการใด เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการพิจารณาเรื่องการคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกัน ที่มีความถูกต้องและเหมาะสม

เครื่องมือในการศึกษา ประกอบด้วย วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้คำตอบตามโจทย์การศึกษาที่กำหนด

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เกี่ยวกับการใช้กฎหมายค้ำประกัน จำนอง จำนำ การทำสัญญาค้ำประกัน การบังคับใช้และตีความสัญญาค้ำประกัน หรือการพิจารณาพิพากษาหรือบังคับคดีเกี่ยวกับการค้ำประกัน จำนอง จำนำ จำนวน 5 คน ได้แก่

(1) ที่ปรึกษาด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมบังคับคดี จำนวน 1 คน

(2) ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลชั้นต้น ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ จำนวน 1 คน

(3) รองผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัด จำนวน 1 คน

(4) รองผู้อำนวยการสำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ จำนวน 1 คน และ

(5) เลขานุการกรรมการร่างกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน 1 คน

1.5 นิยามศัพท์

"ความน่าเชื่อถือ" หมายถึง ความน่าเชื่อถือของตัวลูกหนี้รวมทั้งหลักประกันของลูกหนี้ ที่ทำให้เจ้าหนี้มีความมั่นใจได้ว่าลูกหนี้จะชำระหนี้ได้ หรือหากลูกหนี้ไม่ชำระแล้วจะบังคับหลักประกันได้คุ้มหนี้

"ค้ำประกัน" หมายถึง การค้ำประกันด้วยบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

"ประกาศกระทรวงการคลัง" หมายถึง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ลงวันที่ 12 กันยายน 2546

"สินเชื่อ" หมายถึง เงินกู้ที่ได้ยื่นกู้ต่อสถาบันการเงิน

"หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้" หมายถึง หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ที่กรมบัญชีกลางอนุมัติให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภากับลูกหนี้รายนี้ถือปฏิบัติต่อกันเป็นการเฉพาะราย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี และผลทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้โฉนดที่ดินเป็นหลักฐานในการค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง

1.6.2 เข้าใจสภาพปัญหาและสามารถพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกันได้อย่างถูกต้อง

1.6.3 สามารถเสนอแนะแนวทางในการพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้อื่นของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่ทำสัญญาค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ลงวันที่ 12 กันยายน 2546 ได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย

ในการศึกษา เรื่อง "แนวทางการพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน" มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สาเหตุที่ต้องมีประกัน

2.2 หลักกฎหมายเกี่ยวกับการค้ำประกัน

2.3 หลักกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ค้ำประกัน

2.4 การทำสัญญาค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง

2.5 หลักการวิเคราะห์สินเชื่อตามหลัก 5Cs

2.6 วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัย

2.7 คำพิพากษาศาลฎีกา

2.1 สาเหตุที่ต้องมีประกัน

ในนิติสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ ลูกหนี้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ และเจ้าหนี้ก็มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ ในกรณีที่ลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้ย่อมได้รับความเสียหาย ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงได้กำหนดหลักประกันความเสี่ยงให้แก่เจ้าหนี้ไว้ โดยให้เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จนครบถ้วนจากทรัพย์สินของลูกหนี้ รวมทั้งจากเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกค้างชำระแก่ลูกหนี้[1] [2] ซึ่งหากมีเจ้าหนี้หลายราย เจ้าหนี้ทุกรายย่อมมีสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้และบุคคลภายนอกนั้นโดยเสมอภาคกัน โดยจะอ้างว่าตนเองมีสิทธิเหนือทรัพย์สินบางรายการดีกว่าสิทธิของเจ้าหนี้รายอื่นมิได้

อย่างไรก็ตาม การที่เจ้าหนี้จะให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามมาตรา 214 ได้นั้น เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิบังคับได้ด้วยตนเอง แต่จะกระทำได้ด้วยการยื่นฟ้องลูกหนี้ต่อศาล ขอให้พิพากษาบังคับลูกหนี้ให้ชำระหนี้เท่านั้น การที่เจ้าหนี้ต้องนำคดีมาฟ้องศาลนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 213 กำหนดว่า "ถ้าลูกหนี้ละเลยเสียไม่ชำระหนี้ของตน เจ้าหนี้จะร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับชำระหนี้ก็ได้ เว้นแต่สภาพแห่งหนี้

---

[1] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 214 บัญญัติว่า "ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา 733# เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะให้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของลูกหนี้จนสิ้นเชิง รวมทั้งเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกค้างชำระแก่ลูกหนี้ด้วย"

[2] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 733 บัญญัติว่า "ถ้าเอาทรัพย์จำนองหลุดและราคาทรัพย์สินนั้นมีประมาณต่ำกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระกันอยู่ก็ดี หรือถ้าเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองออกขายทอดตลาดใช้หนี้ ได้เงินจำนวนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระกันอยู่นั้นก็ดี เงินยังขาดจำนวนอยู่เท่าใดลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดในเงินนั้น"

จะไม่เปิดช่องให้ทำเช่นนั้นได้" และเมื่อพิพากษาให้ลูกหนี้ชำระหนี้แล้ว หากลูกหนี้ยังคงเพิกเฉยไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งด้วยการบังคับคดียึดเอาทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษามาขายทอดตลาดหรืออายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้เพื่อเอาเงินชำระหนี้

ในกรณีที่มีเจ้าหนี้หลายราย เจ้าหนี้รายใดขอบังคับคดียึดทรัพย์หรืออายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ก่อน เจ้าหนี้รายอื่นจะนำยึดหรืออายัดซ้ำอีกไม่ได้ แต่จะต้องไปสืบหาทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องรายการอื่นของลูกหนี้เพื่อนำยึดหรืออายัดเองต่อไป ถ้าลูกหนี้ไม่มีทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องอื่นที่จะยึดหรืออายัดได้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติให้ ต้องไปขอเฉลี่ยจากเงินที่ยึดหรืออายัดไว้หรือจากเงินที่ขายทอดตลาดทรัพย์ที่ยึดตามสัดส่วนแห่งจำนวนหนี้ เมื่อเฉลี่ยกันแล้วยังไม่พอชำระหนี้ เจ้าหนี้ก็ต้องสืบทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ต่อไป เพื่อนำยึดหรืออายัด ภายในระยะเวลา 10 ปีแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด หากพ้นกำหนดนี้แล้ว เจ้าหนี้สืบทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ไม่พบ ก็ย่อมหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 274 ซึ่งบัญญัติว่า "ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชำระหนี้ (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดีหรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ชอบที่จะร้องขอให้มีการบังคับคดีโดยวิธียึดทรัพย์สิน อายัดสิทธิเรียกร้อง หรือบังคับคดีโดยวิธีอื่นตามบทบัญญัติแห่งภาคนี้ภายในสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องใดไว้หรือได้ดำเนินการบังคับคดีโดยวิธีอื่นไว้บางส่วนแล้วภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ดำเนินการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องหรือบังคับคดีโดยวิธีอื่นนั้นต่อไปจนแล้วเสร็จได้"

จากที่ได้กล่าวมา ทำให้มีผู้กล่าวว่า แม้ว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 214 จะเป็นหลักประกันให้แก่เจ้าหนี้ แต่ก็เป็นหลักประกันที่เลื่อนลอยเท่านั้น เพราะไม่ได้รับรองให้เจ้าหนี้มีอำนาจเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ด้วยตนเอง (อ้างในณัฐวดี บุญชื่น, 2555, หน้า 10.) นอกจากนี้ มาตรา 214 ยังไม่อาจคุ้มครองเจ้าหนี้ได้เพียงพอ เพราะในกรณีที่มีเจ้าหนี้หลายราย ลูกหนี้อาจนำทรัพย์หรือเงินที่มีอยู่ไปใช้หนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่หนี้ถึงกำหนดชำระก่อน หรืออาจถูกยึดทรัพย์หรืออายัดสิทธิเรียกร้องไปชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้รายอื่น อันเป็นสาเหตุที่ทำให้เจ้าหนี้รายที่หนี้ถึงกำหนดทีหลังไม่ได้รับชำระหนี้ ดังนั้น เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่เจ้าหนี้ว่าจะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้จนครบถ้วนแน่นอน กฎหมายจึงแก้ไขปัญหาด้วยการกำหนดให้เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกประกันอย่างอื่นจากลูกหนี้ได้อีก ซึ่งประกันดังกล่าวจะทำให้เจ้าหนี้ที่มี

สิทธิพิเศษเรียกให้บุคคลอื่นนอกจากลูกหนี้ชำระหนี้แทนได้ หรือสามารถได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินบางอย่างของลูกหนี้ก่อนเจ้าหนี้รายอื่น

หากจะกล่าวโดยเฉพาะ ระบบกฎหมายได้แยกประกัน ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) การประกันด้วยบุคคล กล่าวคือ บุคคลภายนอกมาผูกพันตนต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้แทนในกรณีลูกหนี้ไม่ชำระ เรียกว่า “การค้ำประกัน”

2) การประกันด้วยทรัพย์สิน กล่าวคือ การที่ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกนำทรัพย์สินมาวางเป็นหลักประกัน ซึ่งทำให้เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินดังกล่าวได้ โดยเจ้าหนี้รายอื่นของเจ้าของทรัพย์หลักประกันนั้น จะเข้ามาขอแบ่งชำระหนี้จากทรัพย์สินที่เอามาเป็นประกันนั้นด้วยไม่ได้ การประกันด้วยทรัพย์สินมี 3 วิธี กล่าวคือ การจำนอง จำนำ และหลักประกันทางธุรกิจ

ทั้งนี้ ถ้าทรัพย์สินที่เอามาเป็นประกันอยู่ในความครอบครองของเจ้าของทรัพย์ โดยได้ทำสัญญาและจดทะเบียนจำนองเป็นประกันไว้ เรียกว่า “จำนอง” ถ้าทำสัญญาและจดทะเบียนหลักประกันทางธุรกิจ เรียกว่า “หลักประกันทางธุรกิจ” แต่ถ้าเจ้าของทรัพย์ส่งมอบทรัพย์ให้แก่เจ้าหนี้ โดยสัญญาให้เอาเป็นประกัน ก็เรียกว่า “จำนำ”

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การให้ประกันด้วยทรัพย์ มีความเสี่ยงน้อยกว่าการประกันด้วยบุคคล (อ้างในณัฐวดี บุญชื่น, 2555, หน้า 11.) เพราะการประกันด้วยทรัพย์นั้น เจ้าหนี้มีสิทธิบังคับชำระหนี้จากทรัพย์หลักประกันได้ แต่แม้กระนั้น การประกันด้วยบุคคลหรือการค้ำประกันนั้น ยังมีข้อดีอยู่ 3 ประการ กล่าวคือ

ประการที่ 1 เจ้าหนี้ในมูลหนี้ที่มีผู้ค้ำประกัน ย่อมมีสิทธิบังคับชำระหนี้ได้เพิ่มขึ้นจากทรัพย์สินของผู้ค้ำประกัน จากเดิมที่มีเพียงแต่ทรัพย์สินของลูกหนี้เท่านั้น

ประการที่ 2 สิ่งที่ถูกนำมาเป็นประกันการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้นั้นคือทรัพย์สินทั้งปวงของผู้ค้ำประกัน มิใช่เพียงทรัพย์สินเฉพาะรายการดังเช่นการประกันด้วยทรัพย์

ประการที่ 3 การก่อนิติสัมพันธ์เพื่อค้ำประกัน มีกระบวนการที่ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน เพียงตกลงทำสัญญาค้ำประกันหนี้ต่อกัน สัญญาก็เกิดขึ้นแล้ว

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สาเหตุที่ต้องมีประกัน ก็เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหนี้เกิดความเสียหายในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ซึ่งอาจเป็นการประกันด้วยบุคคล หรือทรัพย์สินก็ได้ แต่การประกันด้วยบุคคลหรือการค้ำประกัน มีข้อดีในแง่ที่ว่าเจ้าหนี้มีสิทธิบังคับชำระหนี้ไปถึงทรัพย์สินทั้งปวงของผู้ค้ำประกัน มิใช่

เพียงทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือทรัพย์สินเฉพาะรายการดังเช่นการประกันด้วยทรัพย์ นอกจากนี้ การค้ำประกันด้วยบุคคลมีข้อจากการทำสัญญาค้ำประกันไม่ยุ่งยากซับซ้อน

2.2 หลักกฎหมายเกี่ยวกับการค้ำประกัน

หลักกฎหมายค้ำประกัน มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 680 ความว่า "อันว่าค้ำประกันนั้นคือสัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่งเรียกว่าผู้ค้ำประกันผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่งเพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้นั้น

อนึ่ง สัญญาค้ำประกันนั้นถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่"

จากบทบัญญัติมาตรา 680 วรรค 1 และวรรค 2 พอจะสรุปหลักการของสัญญาค้ำประกันได้ ดังนี้

1. ต้องมีหนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้
2. ผู้ค้ำประกันต้องเป็นบุคคลภายนอก
3. บุคคลภายนอกผูกพันต่อเจ้าหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้
4. ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ

1. ต้องมีหนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้

สาระสำคัญในการค้ำประกันประการแรก จะต้องมีหนี้ที่ลูกหนี้ต้องชำระให้แก่เจ้าหนี้เป็น "หนี้ประธาน" อยู่ก่อน และเนื่องจากหนี้ประธานนี้ กฎหมายไม่ได้จำกัดประเภทของมูลหนี้ไว้ ดังนั้น หนี้ประธานจึงอาจเกิดขึ้นโดยนิติกรรมหรือเกิดขึ้นโดยนิติเหตุ เช่น หนี้ในมูลละเมิด ก็ได้

2. ผู้ค้ำประกันต้องเป็นบุคคลภายนอกเท่านั้น

ในมาตรา 680 กำหนดให้บุคคลภายนอก ซึ่งเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ตัวลูกหนี้และเจ้าหนี้ ทำสัญญารับรองว่าจะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะลูกหนี้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อยู่แล้ว การที่ลูกหนี้มาทำสัญญาค้ำประกันตนเอง หรือเจ้าหนี้มาค้ำประกันลูกหนี้เสียเอง เจ้าหนี้ย่อมไม่ได้ประโยชน์อันใด เพราะไม่ได้รับประกันการชำระหนี้เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ แม้ตัวบทมาตรา 680 จะใช้คำว่า "บุคคลภายนอกคนหนึ่ง" แต่ก็เป็นเพียงการอธิบายลักษณะของสัญญาค้ำประกันว่า บุคคลที่จะเข้าค้ำประกันต้องเป็นบุคคลภายนอกเท่านั้น โดยไม่ได้มีความหมายว่าในหนี้รายหนึ่ง ๆ จะมีผู้ค้ำประกันได้แต่เพียงคนเดียว ดังจะเห็นได้จากการที่มาตรา 682 วรรค 2 ได้บัญญัติถึงความรับผิดกรณีบุคคลภายนอกหลายคนยอมเข้าเป็นผู้ค้ำประกันในหนี้รายเดียวกันว่า ให้ผู้ค้ำประกันเหล่านั้นรับผิดร่วมกันอย่างลูกหนี้ร่วม ทั้งนี้ แม้ว่าจะมิได้เข้าค้ำประกันร่วมกัน อันเป็นสิ่งที่ยืนยันให้เห็นว่าในหนี้รายเดียวอาจมีผู้ค้ำประกันได้หลายคน

3. ต้องเป็นเรื่องผูกพันต่อเจ้าหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้

สัญญาระหว่างผู้ค้ำประกันและเจ้าหนี้ เป็นเรื่องที่ผู้ค้ำประกันผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ว่า จะชำระหนี้ประธานเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ซึ่งหนี้ระหว่างผู้ค้ำประกันกับเจ้าหนี้นี้ มีฐานะเป็น "หนี้อุปกรณ์"

4. สัญญาค้ำประกันต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ

กฎหมายไม่ได้กำหนดให้การทำสัญญาค้ำประกัน ต้องกระทำตามแบบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น สัญญาค้ำประกันที่ทำด้วยปากเปล่าย่อมมีผลบังคับได้โดยสมบูรณ์

อย่างไรก็ตาม สาเหตุที่กฎหมายกำหนดว่า การทำสัญญาค้ำประกัน จะต้องทำเป็นหนังสือ ก็เพื่อให้มีหลักฐานในการฟ้องคดี ทั้งนี้ เพื่อช่วยลดความยุ่งยากของศาลและคู่ความ ในการที่จะพิสูจน์ว่าได้มีการทำสัญญาค้ำประกันกันจริงหรือไม่

สำหรับการทำสัญญาค้ำประกันที่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ หากเกิดข้อพิพาทขึ้นแล้วนำคดีไปฟ้องศาลก็จะไม่รับฟ้องคดีให้ เนื่องจากคู่สัญญาไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย

กล่าวโดยสรุป การค้ำประกัน จะต้องมีหนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้เกิดขึ้นก่อน และบุคคลภายนอกผูกพันตนเองต่อเจ้าหนี้ว่า หากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ดังกล่าว ผู้ค้ำประกันจะชำระแทน และการค้ำประกันต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือเพื่อให้ฟ้องร้องบังคับคดีได้

2.3 หลักกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ค้ำประกัน

2.3.1 หนี้ประธานที่ค้ำประกันได้ต้องเป็นหนี้ที่สมบูรณ์

ในการพิจารณาเรื่องความรับผิดของผู้ค้ำประกัน ข้อพิจารณาแรก ที่จะนำไปสู่การพิจารณาความรับผิดของผู้ค้ำประกันในประเด็นอื่น ๆ คือ ข้อพิจารณาเรื่อง หนี้ประธานต้องเป็นหนี้ที่สมบูรณ์มาก่อนทำสัญญาค้ำประกัน

ที่เป็นเช่นก็ด้วยเหตุผลที่ว่า หนี้ประธานที่สมบูรณ์เท่านั้น จึงจะมีผลบังคับตามกฎหมาย อันจะทำให้เจ้าหนี้เกิดสิทธิเรียกร้องที่จะบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ได้ ฉะนั้น หากหนี้ประธานเป็นหนี้ที่ไม่สมบูรณ์แล้ว หนี้ตามสัญญาค้ำประกัน ซึ่งเป็นหนี้อุปกรณ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองการชำระหนี้ของลูกหนี้ในหนี้ประธาน ก็ย่อมไม่สมบูรณ์ และไม่อาจมีผลบังคับตามกฎหมายไปด้วย

อนึ่ง “หนี้ที่สมบูรณ์” นั้น หมายถึง หนี้นั้นเกิดแล้วโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น ก. ก็ยืมเงิน ข. และ ข. ได้ส่งมอบเงินตามจำนวนที่กู้ให้ ก. รับไปแล้ว เป็นต้น (อ้างในกฤตพร เจริญกุล, 2559, หน้า 47.)

2.3.2 ผู้ค้ำประกันมีฐานะเป็นลูกหนี้ลำดับรองและมีความรับผิดชั้นรอง

เนื่องกฎหมายไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นผู้ค้ำประกันเพียงแต่กำหนดว่า ผู้ค้ำประกันจะต้องเป็นบุคคลภายนอกสัญญาเท่านั้น กล่าวคือ ไม่ใช่ตัวเจ้าหนี้และลูกหนี้ในมูลหนี้ประธาน และหากว่าบุคคลภายนอกดังกล่าว ได้เข้าทำสัญญากับเจ้าหนี้โดยผูกพันตนว่าจะชำระหนี้ประธานแทนลูกหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระ บุคคลภายนอกนั้นก็จะมีฐานะเป็น “ผู้ค้ำประกัน”

ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดฐานะของผู้ค้ำประกันไว้เป็นเพียง “ลูกหนี้ลำดับรอง” ซึ่งมีความรับผิดเพียงชั้นที่สองเท่านั้น

ความแตกต่างของลักษณะของความรับผิดระหว่างลูกหนี้ชั้นต้นกับลูกหนี้ลำดับรอง

ก. ความรับผิดของลูกหนี้ชั้นต้นเป็นความรับผิดลำดับแรก มีลักษณะเป็นความรับผิดโดยตรงที่จะต้องชำระหนี้ที่ตนได้ก่อขึ้น ในขณะที่ความรับผิดของผู้ค้ำประกันซึ่งมีฐานะเป็นลูกหนี้ลำดับรองจะผูกพันที่จะต้องชำระหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระ ลักษณะความรับผิดจึงเป็นความรับผิดชำระหนี้เพื่อผู้อื่น

ข. ลูกหนี้ชั้นต้นมีหน้าที่ต้องชำระหนี้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระตามหลักกฎหมายหนี้ โดยไม่มีสิทธิที่จะปฏิเสธ อิดเอื้อน หรือขอให้เจ้าหนี้ไปเรียกชำระหนี้เอาจากบุคคลอื่นได้

2.3.3 ความรับผิดของผู้ค้ำประกันเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ผิดนัด

ด้วยเหตุที่สัญญาค้ำประกันเป็นสัญญาที่ทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองการชำระหนี้ของลูกหนี้ในหนี้ประธาน โดยผู้ค้ำประกันผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ว่าจะชำระหนี้ประธานหากลูกหนี้ไม่ชำระ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า หน้าที่ในการชำระหนี้ของผู้ค้ำประกัน จะขึ้นอยู่กับว่าลูกหนี้ชำระหนี้หรือไม่เป็นสำคัญ ซึ่งหากว่าหนี้ประธานถึงกำหนดชำระแล้วแต่ลูกหนี้ผิดนัด ความรับผิดของผู้ค้ำประกันจึงจะเกิดขึ้น

ส่วนการพิจารณาว่า ผู้ค้ำประกันจะมีความรับผิดตามสัญญาค้ำประกันเพียงใดนั้น ให้พิจารณาจากข้อตกลงที่ผู้ค้ำประกันทำไว้กับเจ้าหนี้เป็นสำคัญ กล่าวคือ ถ้าผู้ค้ำประกันไม่ได้จำกัดความรับผิดของตนเองไว้ในสัญญานั้น ผู้ค้ำประกันย่อมมีความรับผิดเต็มจำนวนหนี้ประธานนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ลูกหนี้ชั้นต้นมีความรับผิดต่อเจ้าหนี้เท่าใด ผู้ค้ำประกันก็จะมีความรับผิดไม่เกินไปกว่านั้น แต่ถ้าผู้ค้ำประกันจำกัดความรับผิดของตนเองไว้ในสัญญาค้ำประกันอย่างไร ความรับผิดก็ย่อมมีจำกัดอยู่เพียงนั้น

อย่างไรก็ดี เมื่อลูกหนี้ชั้นต้นละเลยไม่ชำระหนี้ตามกำหนด อันถือได้ว่าลูกหนี้ชั้นต้นผิดนัด ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 686 กำหนดหน้าที่ของเจ้าหนี้ต่อผู้ค้ำประกันประการหนึ่ง กล่าวคือ กำหนดให้เจ้าหนี้ต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด

ในกรณีเจ้าหนี้บอกกล่าวล่าช้า กล่าวคือ มิได้มีหนังสือบอกกล่าวภายในกำหนดเวลา 60 วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด ผู้ค้ำประกันย่อมหลุดพ้นจากความรับผิดเฉพาะในส่วนดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้น บรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นเวลา 60 วัน ส่วนต้นเงิน กับดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนค่าภาระติดพัน ที่มีอยู่ก่อนครบกำหนด 60 วัน ผู้ค้ำประกันยังคงต้องรับผิดอยู่

2.3.4 สิทธิของผู้ค้ำประกันภายหลังได้เข้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ชั้นต้น

เมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนลูกหนี้ไปแล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาจากลูกหนี้ได้เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ย และเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างใด ๆ เพราะการค้ำประกันนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 693

นอกจากนี้ หลังจากผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ผู้ค้ำประกันย่อมจะได้รับโอนสิทธิประการหนึ่งมาจากเจ้าหนี้มา เรียกว่า “การรับช่วงสิทธิ” ซึ่งเป็นสิทธิเดิมที่เจ้าหนี้เคยมีอยู่กับตัวลูกหนี้ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับหลักประกันต่าง ๆ ที่เจ้าหนี้เคยมีอยู่เหนือลูกหนี้ เช่น ลูกหนี้เคยจำนำทรัพย์ให้แก่เจ้าหนี้ไว้เป็นประกัน ผู้ค้ำประกันก็จะได้รับช่วงสิทธิ เพื่อบังคับหลักประกันเหล่านั้นได้

จากหลักกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ค้ำประกัน สรุปได้ว่า หนี้ประธานที่ค้ำประกันได้ต้องเป็น “หนี้ที่สมบูรณ์” หมายถึง หนี้ที่เกิดแล้วโดยชอบด้วยกฎหมาย และผู้ค้ำประกันมีฐานะเป็นลูกหนี้ลำดับรองและมีความรับผิดชั้นรอง โดยความรับผิดของผู้ค้ำประกันเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้

2.4 การทำสัญญาค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง

จากการที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ยื่นข้อเสนอขอผ่อนชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้มีหนังสือขอหารือไปยังกรมบัญชีกลางว่า กรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่สามารถอนุญาตให้ลูกหนี้ผ่อนชำระหนี้ได้หรือไม่ ประการใด ผลปรากฏว่า กรมบัญชีกลางได้อนุมัติหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภากับลูกหนี้รายดังกล่าวถือปฏิบัติต่อกันเป็นการเฉพาะราย โดยกรมบัญชีกลางได้กำหนดให้ลูกหนี้ต้องทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระหนี้ และสัญญาค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ไว้ต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประกาศกระทรวงการคลังด้วย โดยการทำสัญญาต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น ให้ทำตามแบบพิมพ์สัญญาแนบท้ายประกาศกระทรวงการคลัง

จากข้อเท็จจริงในการทำสัญญาค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้รายนี้ ปรากฏว่า ลูกหนี้รายนี้ได้จัดหาบุคคลจำนวน 3 คน เข้าทำสัญญาค้ำประกัน โดยผู้ค้ำประกันแต่ละคน ทำสัญญาค้ำประกันแยกกันเป็นคนละฉบับ รวม 3 ฉบับ ซึ่งสัญญาค้ำประกันทั้ง 3 ฉบับ มีข้อสัญญาเหมือนกันสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังต่อไปนี้

(1) ผู้ค้ำประกันได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาผ่อนชำระหนี้ ระหว่างลูกหนี้ชั้นต้นกับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาโดยตลอดแล้ว และขอทำสัญญาค้ำประกันไว้ต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาว่า ถ้าลูกหนี้ชั้นต้นกระทำผิดสัญญาผ่อนชำระหนี้ไม่ว่าข้อใด ผู้ค้ำประกันยินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันในสัญญาผ่อนชำระหนี้ทุกประการ และผู้ค้ำประกันยินยอมรับผิดตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน (ข้อสัญญา ข้อ 1)

(2) ผู้ค้ำประกันขอแสดงหลักทรัพย์ (ใช้ได้ทั้งที่ดินและทรัพย์อื่น) ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ค้ำประกันไว้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันการชำระหนี้ไว้ต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (ข้อสัญญา ข้อ 3) โดยผู้ค้ำประกันจะไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้ หรือภาระติดพันในหลักทรัพย์ดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (ข้อสัญญา ข้อ 4)

(3) ผู้ค้ำประกันจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่ลูกหนี้ชั้นต้นยังต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ ในสัญญาผ่อนชำระหนี้สัญญาค้ำประกันนี้ (ข้อสัญญา ข้อ 5)

ในกรณีที่ผู้ค้ำประกันใช้ที่ดินเป็นหลักฐานในการค้ำประกันตามข้อสัญญาข้อ 3 หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ประกาศประทรวงการคลังฯ รวมทั้งในแบบพิมพ์สัญญาค้ำประกัน ไม่ได้กำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องไปจดจำนองที่ดินนั้นด้วย ซึ่งปรากฏว่า ผู้ค้ำประกันทั้ง 3 คน ได้ตกลงใช้หลักทรัพย์เป็นหลักฐานในการค้ำประกันกับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนี้

1) ผู้ค้ำประกันที่ 1 ได้ใช้ที่ดินที่ตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ พร้อมทั้งส่งมอบเอกสารแสดงราคาประเมินที่ดินและโฉนดที่ดิน จำนวน 4 แปลง

2) ผู้ค้ำประกันที่ 2 ได้ใช้ที่ดินที่ตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ พร้อมทั้งส่งมอบเอกสารแสดงราคาประเมินที่ดินและโฉนดที่ดิน จำนวน 2 แปลง

3) ผู้ค้ำประกันที่ 3 ได้ใช้ที่ดินที่ตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ พร้อมทั้งส่งมอบเอกสารแสดงราคาประเมินที่ดินและโฉนดที่ดิน จำนวน 9 แปลง

รวมใช้ที่ดินเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน จำนวนทั้งสิ้น 15 แปลง และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้รับไว้

ภายหลังจากลูกหนี้ได้ผ่อนชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จนมียอดหนี้คงค้างชำระเหลืออยู่เป็นจำนวนไม่มากแล้ว ลูกหนี้และผู้ค้ำประกันได้ยื่นคำร้องขอคืนโฉนดที่ดินหลักฐานการค้ำประกันของผู้ค้ำประกันที่ 2 และผู้ค้ำประกันที่ 3 ทั้งหมด กับขอคืนโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันที่ 1 จำนวน 2 แปลง คงเหลือไว้ 2 แปลง เพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันต่อไป แต่หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ประกาศกระทรวงการคลัง รวมทั้งในแบบพิมพ์สัญญาค้ำประกัน มิได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาเรื่องการคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันไว้แต่อย่างใด

กล่าวโดยสรุป การที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาผ่อนชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ลูกหนี้จะต้องต้องทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระหนี้ และสัญญาค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ไว้ต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประกาศกระทรวงการคลังด้วย ทั้งนี้ ในข้อ 3 ของสัญญาค้ำประกันกำหนดผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินที่ตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เป็นหลักฐานในการค้ำประกัน ซึ่งปรากฏว่าผู้ค้ำประกันของลูกหนี้รายนี้ทั้ง 3 คน ได้ใช้ที่ดินที่ตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เป็นหลักฐานในการค้ำประกัน พร้อมทั้งส่งมอบเอกสารแสดงราคาประเมินที่ดินและโฉนดที่ดินแก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้รับไว้ ภายหลังจากลูกหนี้ได้ผ่อนชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จนมียอดหนี้คงค้างชำระ เหลืออยู่เป็นจำนวนไม่มากแล้ว ลูกหนี้และผู้ค้ำประกันได้ยื่นคำร้องขอคืนโฉนดที่ดินหลักฐานการค้ำประกันของผู้ค้ำประกันที่ 2 และผู้ค้ำประกันที่ 3 ทั้งหมด กับขอคืนโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันที่ 1 จำนวน 2 แปลง คงเหลือไว้ 2 แปลง เพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันต่อไป ซึ่งหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ ประกาศกระทรวงการคลัง รวมทั้งในแบบพิมพ์สัญญาค้ำประกัน มิได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาเรื่องการคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันไว้แต่อย่างใด

2.5 หลักการวิเคราะห์สินเชื่อตามหลัก 5Cs

ในการที่สถาบันการเงินจะพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้แก่ลูกค้า สถาบันการเงินจะยึดหลักการวิเคราะห์สินเชื่อตามหลัก 5Cs ซึ่งเป็นหลักการสากลที่ใช้ได้ตลอดมา นับตั้งแต่การกำเนิดขึ้นครั้งแรกของระบบธนาคารพาณิชย์ของโลกจวบจนปัจจุบัน โดยอาศัยประสบการณ์และความชำนาญของเจ้าหน้าที่สินเชื่อ หรือนักวิเคราะห์สินเชื่อ ประกอบกับการประเมินความเสี่ยงอย่างรอบด้าน เพื่อหาคำตอบให้ครบถ้วนก่อนที่จะอนุมัติสินเชื่อ (อ้างในเอกการ กุลรวีสร, 2555, หน้า 11) ซึ่งหลัก 5Cs นี้ ประกอบไปด้วย

C1 - Character

C2 - Capital

C3 - Capacity

C4 - Collateral

C5 - Condition

โดยมีเนื้อหากล่าวพอสังเขปได้ ดังนี้

C1 - Character หมายถึง การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ขอสินเชื่อ

ในการที่สถาบันการเงินจะให้สินเชื่อแก่ผู้ใดนั้น ข้อพิจารณาประการแรก ก็คือ การพิจารณาคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งมีความสำคัญมาก เนื่องจากผู้ขอสินเชื่อจะเข้ามาอยู่ในฐานะลูกหนี้ชั้นต้นของสถาบันการเงิน

การพิจารณาคุณลักษณะส่วนบุคคลของลูกค้า จะพิจารณาจากหลายสิ่งประกอบกัน เช่น การเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ มีความน่าเชื่อถือ มีความตั้งใจจริง มีฐานะทางด้านการเงินดีเพียงพอ ประกอบอาชีพโดยสุจริต การเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารธุรกิจโดยเฉพาะกับธุรกิจที่ขอสินเชื่อ รวมทั้งการพิจารณาว่าลูกค้ามีเจตนาไม่สุจริตหรือไม่ และหากธุรกิจที่ขอสินเชื่อเป็นธุรกิจ SMEs หรือธุรกิจขนาดใหญ่ สถาบันการเงินจะพิจารณาถึงศักยภาพ ความรู้ และประสบการณ์ของทีมงานของลูกค้าประกอบด้วย

C2 - Capital หมายถึง การวิเคราะห์เงินลงทุนเริ่มต้นของผู้ขอสินเชื่อ

ข้อพิจารณาในข้อนี้ ก็คือ การพิจารณาความเข้มแข็งทางการเงินของตัวผู้ขอสินเชื่อ เพื่อให้ทราบว่า ผู้ขอสินเชื่อจะมีความสามารถในการรับผิดชอบธุรกิจของตนเองได้มากน้อยและยาวนานเพียงใด ซึ่งผู้ขอสินเชื่อจำเป็นต้องมีเงินลงทุนสำหรับเริ่มต้นธุรกิจเป็นของตนเอง เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อว่า ผู้ขอสินเชื่อมีความมุ่งมั่นและผูกพัน (Commitment) กับธุรกิจของตนเองเพียงใด

การที่ผู้ขอสินเชื่อนำเงินทุนของตนเอง มาลงทุนในสัดส่วนที่สูงพอที่จะไม่ทำให้ความเสี่ยงทางการเงินของธุรกิจสูงมากในระดับที่สถาบันการเงินกำหนด โดยพิจารณาจากสัดส่วนหนี้สินต่อทุนของโครงการ ตัวอย่างเช่น สถาบันการเงินอาจกำหนดสัดส่วนหนี้สินต่อทุนว่า ต้องไม่เกินกว่า 2 ต่อ 1 ดังนี้เป็นต้น

C3 - Capacity หมายถึง การวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้

การที่สถาบันการเงินจะอนุมัติสินเชื่อให้แก่ลูกค้ารายใดนั้น จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อสถาบันการเงินมีความมั่นใจว่าลูกค้ามีความสามารถที่จะชำระหนี้คืนได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยตามสัญญา

ในการพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้ จะให้ความสำคัญกับการลงทุนของลูกค้าว่าจะต้องมีกำไรและอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูงกว่าต้นทุน และต้องมีกระแสเงินสดมากพอที่จะชำระหนี้คืนให้แก่สถาบันการเงินได้ตามที่ตกลงกัน

C4 - Collateral หมายถึง การวิเคราะห์หลักประกันสินเชื่อ

หลักประกันสินเชื่อ หมายถึง หลักประกันที่เป็นบุคคล (การค้ำประกันโดยบุคคล) และการค้ำประกันด้วยทรัพย์สิน อันได้แก่ เงินฝาก อสังหาริมทรัพย์ พันธบัตร ใบหุ้น เป็นต้น

แต่ไม่ว่าจะใช้บุคคลหรือทรัพย์สินเป็นหลักประกันสินเชื่อ ข้อสำคัญอยู่ที่ว่า ผู้ขอสินเชื่อต้องใช้หลักประกันที่มีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมกับวงเงินที่ขอสินเชื่อ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจและเป็นประกันความเสี่ยงในการอนุมัติสินเชื่อของสถาบันการเงิน

C5 - Conditions หมายถึง การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับสภาพการณ์ทางด้านปัจจัยภายนอกนี้ได้แก่ สภาพทางด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ปัญหาสงคราม สิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อความเป็นไปได้ต่อการลงทุนของผู้ขอสินเชื่อ

ตัวอย่างเช่น สถาบันการเงินต้องมั่นใจว่าการลงทุนของผู้ขอสินเชื่อ จะต้องไม่ส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม เพราะอาจนำไปสู่ปัญหาการต่อต้านจากชุมชนได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ การพิจารณาเรื่องสภาพการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่นักวิเคราะห์สินเชื่อของสถาบันการเงิน จะต้องพิจารณาเป็นลำดับต้น ๆ เพราะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดกล่าวคือ ในสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ย่อมมีผลกระทบต่อรายได้ของผู้บริโภค ซึ่งจะนำไปสู่ยอดขายที่ลดลงและกระทบความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อ

จะเห็นได้ว่า หลักการวิเคราะห์สินเชื่อตามหลัก 5Cs เป็นหลักการสำคัญที่สถาบันการเงินยึดถือปฏิบัติในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้แก่ลูกค้าที่ขอกู้เงิน โดย **C4 - Collateral** ในหลัก 5Cs ซึ่งหมายถึง การวิเคราะห์หลักประกันสินเชื่อนั้น มีข้อสำคัญอยู่ที่ว่า ผู้ขอสินเชื่อต้องใช้หลักประกันที่มีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมกับวงเงินที่ขอสินเชื่อ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สินก็ตาม เพื่อสถาบันการเงินเกิดความมั่นใจและเป็นประกันความเสี่ยงในการอนุมัติสินเชื่อให้แก่ลูกค้าด้วย

2.6 วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัย

ฤทัยรัตน์ ดวงชื่น (2558, หน้า 36) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยกล่าวว่า ในการวิเคราะห์วงเงินกู้ จะต้องมีการวิเคราะห์หลักประกันด้วย โดยหลักสำคัญของการวิเคราะห์

หลักประกันก็คือ ผู้กู้ต้องใช้หลักประกันที่เหมาะสม และคุ้มกับวงเงินที่ขอกู้ เพื่อเป็นการประกันความเสี่ยงในการให้เงินกู้ของธนาคาร ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นหลักประกันที่เป็นทรัพย์สินหรือบุคคลค้ำประกันก็ตาม

แสงเดือน ปานขลิบ (2554, หน้า 7) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพหนี้สินของลูกค้าในโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสิน ในเขตนครสวรรค์ 1 โดยได้กล่าวถึงโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสิน (เมื่อปี 2546 ถึง ปี 2554) ว่า ในการขอกู้เงินในโครงการดังกล่าว ผู้กู้สามารถวางหลักประกันเงินกู้เป็นทรัพย์สินหรือบุคคลค้ำประกันก็ได้

จากที่วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ในการวิเคราะห์วงเงินกู้ของลูกค้า ลูกค้าต้องใช้หลักประกันที่เหมาะสม และคุ้มกับวงเงินที่ขอกู้ เพื่อเป็นการประกันความเสี่ยงในการให้เงินกู้ของธนาคาร ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นหลักประกันที่เป็นทรัพย์สินหรือบุคคลค้ำประกัน

2.7 คำพิพากษาศาลฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555

จำเลยทั้งสองเป็นสามีภริยากันและร่วมกันกู้ยืมเงินโจทก์ และมอบโฉนดที่ดิน 3 ฉบับ คือ โฉนดที่ดินเลขที่ 22355, 22356 และ 22357 ให้โจทก์ยึดถือไว้เป็นหลักประกันและหนังสือมอบอำนาจให้แก่โจทก์ เพื่อนำไปจดทะเบียนจำนองต่อเจ้าพนักงานที่ดิน แต่โจทก์มิได้นำเอกสารไปจดจำนอง

ต่อมาภายหลัง จำเลยทั้งสองผิดนัดไม่สามารถชำระหนี้ตามที่ตกลงกัน โจทก์ย่อมมีสิทธิยึดถือโฉนดที่ดินพิพาททั้งสามฉบับเป็นประกันจนกว่าจะได้รับชำระหนี้คืน เมื่อจำเลยยังไม่ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ จำเลยจึงไม่มีสิทธิขอให้โจทก์คืนโฉนดที่ดินดังกล่าวจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556

ข้อตกลงตามสัญญากู้ระบุให้ผู้ให้กู้มีสิทธิยึดโฉนดที่ดินไว้เป็นประกันจนกว่าผู้กู้จะชำระหนี้ เป็นข้อตกลงที่คู่สัญญาสมัครใจทำกันไว้ ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน ย่อมมีผลบังคับ ผู้ให้กู้จึงมีสิทธิยึดถือทรัพย์ที่นำมาประกันไว้จนกว่าผู้กู้จะชำระหนี้ตามสัญญา ผู้กู้จึงไม่มีสิทธิขอโฉนดที่ดินและหนังสือสัญญากู้เงินคืนจนกว่าจะได้ชำระหนี้ให้แก่ผู้ให้กู้ครบถ้วน

จากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองฉบับ สรุปได้ว่า การที่ผู้กู้ตกลงมอบโฉนดที่ดินไว้เป็นประกันแก่ผู้ให้กู้จนกว่าผู้กู้จะชำระหนี้ ข้อตกลงดังกล่าวใช้บังคับได้ ผู้ให้กู้จึงมีสิทธิยึดถือโฉนดที่ดินไว้ที่นำมาประกันไว้จนกว่าผู้กู้จะชำระหนี้ตามสัญญา

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

ในการศึกษา เรื่อง "แนวทางการพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน" นั้น โดยภาพรวมของการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนวิธีการวิจัยที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ประกอบด้วย

1) การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบและขอบเขตของระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนวิธีการวิจัยตลอดจนเหตุผลประการสำคัญของการนำระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนวิธีการวิจัยดังกล่าวข้างต้น มาใช้ในการดำเนินการศึกษาครั้งนี้ อันมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการวิจัย

3.1.1 การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

ใช้กระบวนวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยข้อมูลทั้งที่เป็นตัวบทกฎหมาย หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และข้อมูลที่ปรากฏตามสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาของศาล ดังนี้

1) ตัวบทกฎหมาย

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะค้ำประกัน
- ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ลงวันที่ 12 กันยายน 2546
- หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ที่กรมบัญชีกลางอนุมัติให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภากับลูกหนี้รายนี้ถือปฏิบัติต่อกันเป็นการเฉพาะราย

2) หนังสือ/ตำรา

- คำอธิบาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำนำ โดย หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช แก้ไขเพิ่มเติมปี พ.ศ.2516
- ค้ำประกัน จำนอง จำนำ สิทธิยึดหน่วง บุริมสิทธิ โดย พจน์ บุษปาคม พิมพ์ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2546

- หลักกฎหมายค้ำประกัน จำนอง จำนำ โดย สุดา (วัชรวัฒนากุล) วิศรุตพิชญ พิมพ์ครั้งที่ 11 พ.ศ. 2558

3) วิทยานิพนธ์

- วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2555 เรื่อง ปัญหาการตีความและการบังคับใช้กฎหมายเรื่องความรับผิดของผู้ค้ำประกัน โดย ณัฐวดี บุญชื่น

- วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2534 เรื่อง จำนำตราสาร โดย นวรัตน์ กลิ่นรัตน์

- วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พ.ศ. 2559 เรื่อง ปัญหาการตีความและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ค้ำประกัน: ศึกษากรณีการให้สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ของธนาคารพาณิชย์ โดย กฤตพร เจริญกุล

- วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2555 เรื่อง หลักการวิเคราะห์สินเชื่อ 5Cs ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการสมัครขอสินเชื่อนาโนไฟแนนซ์ กับ บริษัท เอแคปปิตอล จำกัด กรณีศึกษาลูกค้ากลุ่มตลาด อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดย เอกการ กุลรวีสร

- วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2558 เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดย ฤทัยรัตน์ ดวงชื่น

- วิทยานิพนธ์หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2554 เรื่อง สภาพหนี้สินของลูกค้าในโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสินในเขตนครสวรรค์ 1 โดย แสงเดือน ปานขลิบ

4) คำพิพากษาศาลฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555

จำเลยทั้งสองเป็นสามีภริยากันและร่วมกันกู้ยืมเงินโจทก์ และมอบโฉนดที่ดิน 3 ฉบับ ให้โจทก์ยึดถือไว้เป็นหลักประกันและหนังสือมอบอำนาจให้แก่โจทก์ เพื่อนำไปจดทะเบียนจำนองต่อเจ้าพนักงานที่ดิน แต่โจทก์มิได้นำเอกสารไปจดจำนอง

ต่อมาภายหลัง จำเลยทั้งสองผิดนัดไม่สามารถชำระหนี้ตามที่ตกลงกัน โจทก์ย่อมมีสิทธิยึดถือโฉนดที่ดินพิพาททั้งสามฉบับเป็นประกันจนกว่าจะได้รับชำระหนี้คืน เมื่อจำเลยยังไม่ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ จำเลยจึงไม่มีสิทธิขอให้โจทก์คืนโฉนดที่ดินดังกล่าวจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556

เมื่อข้อตกลงตามสัญญากู้ระบุให้ผู้ให้กู้มีสิทธิยึดโฉนดที่ดินไว้เป็นประกันจนกว่าผู้กู้จะชำระหนี้ เป็นข้อตกลงที่คู่สัญญาสมัครใจทำกันไว้ ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชนย่อมมีผลบังคับ ผู้ให้กู้จึงมีสิทธิยึดถือทรัพย์ที่นำมาประกันไว้จนกว่าผู้กู้จะชำระหนี้ตามสัญญา ผู้กู้จึงไม่มีสิทธิขอโฉนดที่ดินและหนังสือสัญญากู้เงินคืนจนกว่าจะได้ชำระหนี้ให้แก่ผู้ให้กู้ครบถ้วน

3.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ในการกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักของการศึกษา "แนวทางการพิจารณา เรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน" โดยดำเนินกระบวนการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random) ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้ให้ข้อมูลหลัก" (Key Informant) เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้รับมาดำเนินการประมวลผลข้อมูลอันนำไปสู่ข้อค้นพบต่อไป ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลักและคำถามที่ใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ดังนี้

(ก) คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เกี่ยวกับการใช้กฎหมายค้ำประกัน จำนอง จำนำ การทำสัญญาค้ำประกัน การบังคับใช้และตีความสัญญาค้ำประกัน หรือการพิจารณาพิพากษาหรือบังคับคดีเกี่ยวกับการค้ำประกัน จำนอง จำนำ จำนวน 5 คน ได้แก่

(1) ที่ปรึกษาด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมบังคับคดี จำนวน 1 คน

(2) ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลชั้นต้น ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ จำนวน 1 คน

(3) รองผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัด จำนวน 1 คน

(4) รองผู้อำนวยการสำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ จำนวน 1 คน และ

(5) เลขานุการกรรมการร่างกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน 1 คน

โดยผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักว่ามีความเกี่ยวข้องกับเรื่องการค้ำประกัน อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ

(ข) แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

(1) การให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

(2) การที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

(3) สามารถนำคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 มาใช้บังคับใช้กับเรื่องที่ศึกษา ได้หรือไม่ อย่างไร

(4) สามารถคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกัน ได้หรือไม่ อย่างไร

(5) ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ให้แก่ผู้ค้ำประกัน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (in – depth interview) โดยการออกแบบโครงสร้างของคำถามปลายเปิด ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เกี่ยวกับกฎหมายค้ำประกัน การทำสัญญาค้ำประกัน การบังคับใช้หรือตีความสัญญาค้ำประกัน หรือการพิจารณาพิพากษาหรือบังคับคดีเกี่ยวกับการค้ำประกัน จำนอง จำนำ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำหรับใช้ในการพิจารณา เรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน รวมทั้งเพื่อนำไปใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมต่อไป

แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

(ก) ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่

ตำแหน่ง .....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ .....

งานที่รับผิดชอบในผิดชอบในปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงาน ... (ว่ามีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายค้ำประกัน การทำสัญญาค้ำประกัน การบังคับใช้หรือตีความสัญญาค้ำประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไร) ...

(ข) ส่วนที่ 2 คำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงรายการที่ดินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน การส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกัน และการคืนโฉนดที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ค้ำประกัน ประกอบด้วย

(1) การให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

(2) การที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

(3) สามารถนำคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 มาใช้บังคับใช้กับเรื่องที่ศึกษา ได้หรือไม่ อย่างไร

(4) เจ้าหนี้สามารถคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกัน ได้หรือไม่ อย่างไร

(5) ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ให้แก่ผู้ค้ำประกัน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาแนวทางการพิจารณา เรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลางให้แก่ผู้ค้ำประกัน ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ซึ่งได้การศึกษาค้นคว้าจากตัวบทกฎหมาย หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และข้อมูลที่ปรากฏตามสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ รวมทั้งคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาของศาลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในส่วนของการทำสัญญาค้ำประกัน และการแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานการค้ำประกัน นั้น ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และนำผลการวิเคราะห์เอกสารข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการคืนโฉนดที่ดินดังกล่าว

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาที่ผ่านการสังเคราะห์ วิเคราะห์โดยเทียบเคียงแนวคิดทฤษฎี เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการตีความทั้งในด้านความสอดคล้อง สนับสนุน หรือโต้แย้งกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วจัดทำเอกสารการศึกษาส่วนบุคคลเพื่อนำเสนอในรูปแบบของรายงานการศึกษาส่วนบุคคล และเสนอผลการศึกษาในลักษณะของการบรรยายต่อไป

บทที่ 4
ผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง “แนวทางการพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน” ประกอบด้วย การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in – depth interview) สำหรับการศึกษาวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาวิจัย โดยการทบทวนแนวความคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้ำประกัน การใช้โฉนดที่ดินเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน การส่งมอบโฉนดที่ดินและผลแห่งการส่งมอบโฉนดที่ดินให้แก่เจ้าหนี้ และการคืนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ค้ำประกัน สรุปได้ดังนี้

4.1 ผลการวิจัยเชิงเอกสาร

จากศึกษาวิจัยเชิงเอกสารจากข้อมูลเอกสารทางวิชาการ เอกสารการวิจัย รวมทั้งข้อมูลทางวิชาการที่ได้จากการสืบค้นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลางและผลของการทำสัญญาค้ำประกัน การแสดงรายการทรัพย์สินเป็นหลักฐานในการค้ำประกันตามแบบสัญญาค้ำประกันท้ายประกาศกระทรวงการคลัง การส่งมอบโฉนดที่ดินและผลของส่งมอบโฉนดที่ดินเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

4.1.1 การค้ำประกัน คือ การที่บุคคลภายนอก กล่าวคือ บุคคลที่ไม่ใช่ลูกหนี้ และเจ้าหนี้ ยอมผูกพันตนกับเจ้าหนี้ ว่าหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ประธาน ผู้ค้ำประกันจะชำระแทน ความรับผิดของผู้ค้ำประกันจะเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ โดยเจ้าหนี้มีสิทธิบังคับชำระหนี้ได้จนครบถ้วนจากทรัพย์สินของผู้ค้ำประกัน

4.1.2 เมื่อลูกหนี้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยจัดหาบุคคลภายนอก จำนวน 3 คน เข้าทำสัญญาค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ไว้ต่อสำนักงานฯ ตามหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ผู้ค้ำประกันทั้ง 3 คน จึงมีความผูกพันตามสัญญานั้นและต้องรับผิดแทนลูกหนี้เมื่อลูกหนี้เพิกเฉยไม่ชำระหนี้ตามหลักกฎหมายค้ำประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

4.1.3 สัญญาค้ำประกันตามแบบพิมพ์ท้ายประกาศกระทรวงการคลังกำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องแสดงรายการทรัพย์สินเป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่เจ้าหนี้ด้วย ซึ่งผู้ค้ำประกันทั้ง 3 ราย ตกลงแสดงรายการที่ดินที่ตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันและส่งมอบโฉนดที่ดินดังกล่าวให้แก่สำนักงานฯ และสำนักงานฯ ยอมรับโฉนดที่ดินนั้นไว้ในความยึดถือครอบครอง สามารถนำ

แนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 มาพิจารณาเทียบเคียงได้ กล่าวคือ ข้อตกลงระหว่างผู้ค้ำประกันกับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นข้อตกลงที่มิได้มีวัตุประสงค์ต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย เป็นการพ้นวิสัย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ข้อตกลงดังกล่าวจึงใช้บังคับระหว่างกันได้ตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญา เป็นผลให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาสามารถยึดถือโฉนดที่ดินไว้เป็นประกันจนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

4.1.4 การที่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งระงับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนในโฉนดที่ดินที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภายึดถือครอบครองอยู่ (หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือมีคำสั่งอายัดที่ดิน) ย่อมมีผลทำให้ผู้ค้ำประกันจำหน่าย โอน ก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันในที่ดินตามโฉนดดังกล่าว โดยฝ่าฝืนข้อ 4 แห่งสัญญาค้ำประกันไม่ได้ จึงกล่าวได้ว่า โฉนดที่ดินที่อยู่ในความครอบครองของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีฐานะเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งที่มั่นคงรัดกุมยิ่งกว่าการทำสัญญาค้ำประกัน ทั้งนี้ ตราบเท่าที่คำสั่งอายัดยังมิได้ถูกยกเลิกไป ซึ่งความมั่นคงของหลักประกันที่กล่าวถึงนี้ จะเป็นไปในลักษณะของการที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาสามารถยึดถือโฉนดที่ดินไว้จนกว่าลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันจะยอมชำระหนี้ และหากมีกรณีที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาฟ้องร้องบังคับชำระหนี้จากผู้ค้ำประกัน สำนักงานฯ ก็สามารถบังคับคดีกับที่ดินตามโฉนดที่ยึดถือไว้ได้ ด้วยการแถลงให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินตามโฉนดดังกล่าวออกขายทอดตลาดได้ทันที โดยไม่ต้องสืบหาทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องอื่นของผู้ค้ำประกันก่อน

4.1.5 การที่ผู้ค้ำประกันตกลงส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภายึดถือไว้เป็นหลักประกันหนี้ โดยมิได้ทำสัญญาเป็นหนังสือและจดทะเบียนจำนองที่ดินตามโฉนดดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานที่ดิน กรณีจึงมิใช่การจำนอง [3] [4]

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาหลักกฎหมายจำนำ ในเรื่องการจำนำสิทธิซึ่งมีตราสารตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 750 ที่บัญญัติว่า “ถ้าทรัพย์สินที่จำนำเป็นสิทธิซึ่งมีตราสาร และมิได้ส่งมอบตราสารนั้นให้แก่ผู้รับจำนำ ทั้งมิได้บอกกล่าวเป็นหนังสือแจ้งการจำนำแก่ลูกหนี้แห่งสิทธินั้นด้วยไซร้ ท่านว่าการจำนำย่อมเป็นโมฆะ” เช่น การจำนำสมุดบัญชีเงินฝากซึ่งมีธนาคารเป็นลูกหนี้แห่งสิทธิ นั้น จากการศึกษาพบว่า สิทธิซึ่งมีตราสารที่จำนำได้ตามมาตรา 750 นั้น มีความหมายจำกัดอยู่แต่เพียงสิทธิประเภท “สิทธิเรียกร้องที่โอนได้ที่มีเอกสารหลักฐานที่ทำขึ้นอย่างเป็นพิธีการเพื่อแสดงถึงสิทธิเรียกร้องดังกล่าว” เท่านั้น โดยสิทธิเรียกร้องนั้นจะต้องมีตัวลูกหนี้แห่งสิทธิอยู่ด้วยเสมอ ส่วนสิทธิประเภท “ทรัพยสิทธิ” อันเป็นสิทธิที่ใช้ยันกับบุคคลทั่วไปได้โดยไม่ต้องมีตัวลูกหนี้แห่งสิทธิ เช่น กรรมสิทธิในทรัพย์สินทั้งที่เป็นสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ ล้วนไม่อยู่ในความหมายของมาตรา 750 ทั้งสิ้น

---

[3] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 702 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “อันว่าจำนองนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าผู้จำนองเอาทรัพย์สินตราไว้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับจำนอง เป็นประกันการชำระหนี้ โดยไม่มอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับจำนอง”

[4] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 714 บัญญัติว่า “อันสัญญาจำนองนั้น ท่านว่าต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่”

อย่างไรก็ดี ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติให้นำสิทธิประเภท “ทรัพยสิทธิ” มาประกันหนี้ได้ กล่าวคือ หากเป็นทรัพยสิทธิเหนือสังหาริมทรัพย์อันถือเป็น “สังหาริมทรัพย์” [5] ให้ประกันหนี้ด้วย “วิธีการจำนำ” ตามบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการจำนำสังหาริมทรัพย์ [6] ส่วนทรัพยสิทธิเหนืออสังหาริมทรัพย์อันถือเป็น“อสังหาริมทรัพย์” [7] นั้น ให้ประกันหนี้ได้ด้วย “วิธีการจำนอง” [8] (อ้างในนวรัตน์ กลิ่นรัตน์, 2534, หน้า 49.)

เมื่อได้พิจารณาถึงสิทธิตามโฉนดที่ดิน พบว่า สิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิประเภทกรรมสิทธิในที่ดินอันเป็นทรัพยสิทธิเหนืออสังหาริมทรัพย์ กรณีจึงไม่อาจจำนำได้อย่างสิทธิซึ่งมีตราสาร ตามมาตรา 750 และไม่อาจจำนำได้อย่างสังหาริมทรัพย์ เพราะทรัพยสิทธิเหนืออสังหาริมทรัพย์ กฎหมายถือว่าเป็น “อสังหาริมทรัพย์” ที่ให้ประกันหนี้ด้วยวิธีการจำนอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรณีที่เกิดขึ้นจึงมิได้เป็นทั้งการจำนองและการจำนำ เป็นผลให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีฐานะเป็นเพียงเจ้าหนี้สามัญเท่านั้น

4.1.6 อาศัยข้อ 4 แห่งสัญญาค้ำประกัน ที่กำหนดว่า ผู้ค้ำประกันตกลงไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินอันเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าหนี้ พบว่า จากข้อสัญญาดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีสิทธิที่จะอนุญาตให้ผู้ค้ำประกันทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ซึ่งรวมถึงการอนุญาตให้คืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนด้วย

แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ และประกาศกระทรวงการคลัง ไม่ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาเรื่องการคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันไว้แต่อย่างใด ดังนั้น กรณีจึงต้องพิจารณาเทียบเคียงกับการค้ำประกันวงเงินสินเชื่อของสถาบันการเงิน ซึ่งในการอนุมัติสินเชื่อแก่ผู้กู้ ผู้ให้สินเชื่อจะพิจารณาความน่าเชื่อถือของหลักประกันตามหลัก 5Cs เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าหากผู้กู้ไม่ชำระหนี้ ผู้ให้สินเชื่อจะสามารถบังคับชำระหนี้จากหลักประกันได้ครบถ้วน ดังนั้น ในการพิจารณาเรื่องการคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันบางส่วนให้แก่ผู้ค้ำประกัน สำนักงานฯ จึงควรพิจารณาด้วยว่า โฉนดที่ดินที่เหลืออยู่พอจะสร้างความมั่นใจได้หรือไม่ว่า หาก

---

[5] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 101 บัญญัติว่า “สังหาริมทรัพย์ ... ท่านหมายรวมทั้งกำลังแรงแห่งธรรมชาติอันอาจถือเอาได้ และทั้งสิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวด้วยสังหาริมทรัพย์ด้วย”

[6] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 747 บัญญัติว่า “อันว่าจำนำนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่ง เรียกว่าผู้จำนำส่งมอบสังหาริมทรัพย์สิ่งหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับจำนำ เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้”

[7] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 100 บัญญัติว่า “อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ที่ดิน ... อนึ่ง ท่านหมายรวมถึงสิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิในที่ดินด้วย”

[8] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 703 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “อันอสังหาริมทรัพย์นั้นอาจจำนองได้ไม่ว่าประเภทใด ๆ”

ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ผู้ค้ำประกันยังมีทรัพย์สินเพียงพอที่จะชำระหนี้แทนได้จนครบถ้วนทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยหรือไม่

4.2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

การกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in – depth interview) ผู้ศึกษาได้กำหนดกระบวนวิธีการวิจัยโดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมีการออกแบบโครงสร้างของคำถามในลักษณะการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเกี่ยวกับการใช้โฉนดที่ดินเป็นหลักฐานในการค้ำประกันตามแบบสัญญาค้ำประกันท้ายประกาศกระทรวงการคลัง ผลทางกฎหมายของการใช้โฉนดที่เป็นหลักฐานในการค้ำประกัน ผลของคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกัน รวมทั้งความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวการพิจารณาคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกัน

สำหรับกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยมีหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการพิจารณาเลือกบุคคลที่จะให้สัมภาษณ์จากผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งเป็นบุคคลในระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติงาน และเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับกฎหมายค้ำประกัน จำนอง และจำนำ ได้แก่ 1) ที่ปรึกษาด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมบังคับคดี 2) ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลชั้นต้น ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ 3) รองผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัด 4) รองผู้อำนวยการสำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ และ 5) เลขานุการกรรมการร่างกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปรากฏผลศึกษา ดังต่อไปนี้

4.2.1 การให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นตรงกันว่า การค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลางเป็นไปตามหลักกฎหมายค้ำประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การกำหนดให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันด้วยนั้น เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกัน เพื่อให้เจ้าหนี้มีความมั่นใจว่าหากลูกหนี้ชั้นต้นไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะบังคับชำระหนี้จากผู้ค้ำประกันได้

4.2.2 การที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

แม้ว่าหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลางจะมิได้กำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องส่งมอบโฉนดที่ดินของตนเองให้แก่เจ้าหนี้ แต่เมื่อผู้ค้ำประกันตกลงส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่เจ้าหนี้ และเจ้าหนี้ยอมรับโฉนดที่ดินนั้นไว้แล้ว ก็ย่อมเป็นไปตามเจตนาของผู้ค้ำประกันกับเจ้าหนี้

ส่งผลให้โฉนดที่ดินดังกล่าวมีฐานะเป็นหลักประกันการชำระหนี้ที่เจ้าหนี้มีสิทธิยึดถือไว้ได้ทั้งหมดจนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

อย่างไรก็ตาม เลขานุการกรรมการร่างกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีข้อสังเกตว่า หลักการของสัญญาค้ำประกันเป็นการใช้บุคคลเป็นประกัน ได้มุ่งที่ทรัพย์รายการใดของผู้ค้ำประกันโดยเฉพาะเจาะจง ประกอบกับในข้อสัญญาค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง มิได้กำหนดให้มีการส่งมอบโฉนดที่ดินที่ใช้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนั้น ผู้ค้ำประกันจึงไม่จำเป็นต้องส่งมอบโฉนดที่ดินแต่ประการใด และสำนักงานฯ ก็ไม่ควรรับและยึดถือไว้ เพราะมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ค้ำประกัน

4.2.3 สามารถนำคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 มาใช้บังคับใช้กับเรื่องที่ศึกษา ได้หรือไม่ อย่างไร

ในประเด็นนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า สามารถนำแนวคำพิพากษาดังกล่าวมาใช้เทียบเทียงกับกรณีของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ แม้ว่าข้อสัญญาค้ำประกันฉบับที่ศึกษาอยู่นี้ มิได้กำหนดให้มีการส่งมอบโฉนดที่ดินที่ใช้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานฯ แต่การส่งมอบโฉนดที่ดินดังกล่าว เกิดขึ้นจากความตกลงยินยอมของผู้ค้ำประกันกับสำนักงานฯ และเป็นข้อตกลงที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน ดังนั้น สำนักงานฯ สามารถยึดถือโฉนดที่ดินทั้งหมดที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบให้แก่สำนักงานฯ ไว้เป็นประกันได้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

อย่างไรก็ดี เลขานุการกรรมการร่างกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีข้อสังเกตว่า การจะนำแนวคำพิพากษาดังกล่าวมาใช้เทียบเทียงกับกรณีของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ ต้องพิจารณาให้รอบคอบ เพราะสัญญาค้ำประกันเป็นการใช้บุคคลเป็นประกัน ประกอบกับในข้อสัญญาค้ำประกันฉบับที่ศึกษาอยู่นี้ มิได้กำหนดให้มีการส่งมอบโฉนดที่ดินที่ใช้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนั้น ผู้ค้ำประกันจึงไม่จำเป็นต้องส่งมอบโฉนดที่ดินแต่ประการใด และสำนักงานฯ ก็ไม่ควรรับและยึดถือไว้ เพราะอาจเป็นการจำกัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ค้ำประกัน

4.2.4 สามารถคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกัน ได้หรือไม่ อย่างไร

เมื่อในสัญญาค้ำประกันระบุว่า ผู้ค้ำประกันตกลงไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินอันเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว ส่วนเจ้าหนี้มีสิทธิเลือกที่จะอนุญาตให้ผู้ค้ำประกันทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับเจ้าหนี้ว่าจะคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันหรือไม่

อย่างไรก็ดี เลขานุการกรรมการร่างกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า เมื่อผู้ค้ำประกันได้ติดต่อขอคืนโฉนดที่ดินบางส่วนเนื่องจากภาระหนี้

ประธานลดลง เจ้าหนี้ก็สมควรต้องคืนโฉนดที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ค้ำประกันตามที่ขอมา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ค้ำประกันสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ตามสิทธิของผู้ค้ำประกัน

4.2.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคืนโฉนดที่ดินแก่ผู้ค้ำประกัน

(1) การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันบางส่วนให้แก่ผู้ค้ำประกัน ภายหลังจากยอดหนี้ประธานลดลงแล้ว เป็นสิ่งที่เจ้าหนี้สามารถกระทำได้ ตามข้อสัญญาค้ำประกัน แต่ข้อสำคัญอยู่ที่ว่า จะต้องมีโฉนดที่ดินเหลืออยู่กับเจ้าหนี้ เป็นจำนวนที่เพียงพอให้ครอบคลุมภาระหนี้ประธานที่เหลืออยู่ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน ซึ่งมีข้อแนะนำว่าควรคำนวณระยะเวลาที่ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นให้สอดคล้องกับระยะที่อาจฟ้องร้องคดีจนถึงการบังคับคดี (ควรคำนวณระยะเวลาสำหรับการดำเนินคดีจนถึงศาลฎีกามีคำพิพากษา รวมกับระยะเวลาที่เผื่อไว้สำหรับบังคับคดี ไว้อย่างต่ำ 10 ปี)

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตในการพิจารณาคืนโฉนดที่ดินว่า สำนักงานฯ ไม่ควรคืนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ค้ำประกันรายหนึ่งรายใดทั้งหมด โดยต้องยึดถือโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันทุกราย ไว้อย่างน้อยรายละ 1 ฉบับ เพราะการคืนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ค้ำประกันรายหนึ่งรายใดทั้งหมด จะทำให้สำนักงานฯ ไม่มีหลักประกันในส่วนของผู้ค้ำประกันรายนั้นอยู่ในความครอบครอง ส่งผลให้สำนักงานต้องรับภาระความเสี่ยงจากการไม่มีโฉนดที่ดินหลักประกันเช่นว่านั้น (ที่ปรึกษาด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมบังคับคดี)

(2) โฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันที่ส่งมอบให้แก่เจ้าหนี้ มีฐานะเป็นหลักประกันการชำระหนี้ประเภทหนึ่ง ซึ่งเจ้าหนี้มีสิทธิยึดถือไว้ได้ทั้งหมดจนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงความเป็นธรรมต่อผู้ค้ำประกันที่จะใช้ประโยชน์และหารายได้จากที่ดินของตนเอง เจ้าหนี้ก็ควรคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันบางส่วนให้แก่ผู้ค้ำประกัน โดยยึดถือไว้เพียงเท่าที่ได้สัดส่วนกับจำนวนหนี้คงค้างชำระของลูกหนี้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ซึ่งจะต้องเผื่อระยะเวลาให้คุ้มกับดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นกับระยะเวลาที่จะต้องดำเนินคดีและบังคับคดี รวมระยะเวลาขั้นต่ำในทางปฏิบัติประมาณ 10 ปี แล้วคำนวณจากราคาประเมินที่ดินต่อแปลงว่าจะต้องใช้โฉนดที่ดินกี่ฉบับเป็นหลักประกัน ส่วนที่เกินกว่านั้น ก็คืนให้แก่ผู้ค้ำประกันให้ได้สัดส่วนใกล้เคียงกับจำนวนโฉนดที่ดินที่แต่ละรายขอคืนมา (ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลชั้นต้น ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์)

(3) เมื่อมีการส่งมอบโฉนดที่ดินต่อกันแล้ว โฉนดที่ดินดังกล่าวย่อมมีฐานะหลักประกันตามกฎหมายซึ่งเจ้าหนี้สามารถยึดถือไว้ได้จนกว่าจะชำระหนี้ครบถ้วน ส่วนการพิจารณาหลักประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก่อนได้รับชำระหนี้ย่อมเป็นสิทธิของเจ้าหนี้ ขึ้นอยู่กับว่ายอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเพราะหลักประกันลดน้อยถอยลงได้หรือไม่ เพียงใด แต่มีข้อสังเกตว่า เจ้าหนี้ควรยึดถือโฉนดที่ดินหลักประกันไว้อย่างน้อยให้ครอบคลุมจำนวนภาระหนี้คงค้างทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี (รองผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัด และรองผู้อำนวยการสำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่)

(4) เนื่องจากสัญญาค้ำประกันเป็นการใช้บุคคลเป็นประกัน ประกอบกับในข้อสัญญาค้ำประกันฉบับที่ศึกษาอยู่นี้ มิได้กำหนดให้มีการส่งมอบโฉนดที่ดินที่ใช้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงาน

เลขาธิการวุฒิสภา ดังนั้น ผู้ค้ำประกันจึงไม่จำเป็นต้องส่งมอบโฉนดที่ดินแต่ประการใด และทางเจ้าหนี้ก็ไม่ควรรับและยึดถือไว้ เพราะเท่ากับเป็นการจำกัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ค้ำประกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ค้ำประกันตกลงและยินยอมส่งมอบโฉนดที่ดินให้แก่เจ้าหนี้และเจ้าหนี้ตกลงและยินยอมรับไว้ โฉนดที่ดินก็ย่อมเป็นหลักประกันตามข้อตกลง หากต่อมา ผู้ค้ำประกันได้ติดต่อขอคืนโฉนดที่ดินบางส่วน เนื่องจากภาระหนี้ประธานลดลง เจ้าหนี้ก็สมควรต้องคืนโฉนดที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ค้ำประกันตามที่ขอมา (เลขานุการกรรมการร่างกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)

บทที่ 5
สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา เรื่อง “แนวทางการพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน” สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังต่อไปนี้

5.1.1 แนวคิด ทฤษฎี และผลทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้โฉนดที่ดินเป็นหลักฐานในการค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง

การค้ำประกัน คือ การที่บุคคลภายนอก กล่าวคือ บุคคลที่ไม่ใช่ลูกหนี้ และเจ้าหนี้ ยอมผูกพันตนกับเจ้าหนี้ ว่าหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ประธาน ผู้ค้ำประกันจะชำระแทน ความรับผิดของผู้ค้ำประกันจะเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ โดยเจ้าหนี้มีสิทธิบังคับชำระหนี้ได้จนครบถ้วนจากทรัพย์สินของผู้ค้ำประกัน

จากกรณีที่กรมบัญชีกลางได้อนุมัติให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาผ่อนชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และลูกหนี้ได้จัดหาบุคคลภายนอก จำนวน 3 คน เข้าทำสัญญาค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ไว้ต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลางแล้ว ผู้ค้ำประกันทั้ง 3 คน จึงมีความผูกพันตามสัญญานั้นและต้องรับผิดแทนลูกหนี้เมื่อลูกหนี้เพิกเฉยไม่ชำระหนี้ ตามหลักกฎหมายค้ำประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การที่สัญญาค้ำประกันตามแบบพิมพ์ท้ายประกาศกระทรวงการคลังกำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องแสดงรายการทรัพย์สินที่ผู้ค้ำประกันเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เป็นหลักฐานในการค้ำประกันด้วยนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจและความน่าเชื่อถือให้แก่เจ้าหนี้ว่าผู้ค้ำประกันมีทรัพย์สินมากพอที่จะนำมาชำระหนี้แทนลูกหนี้หากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ซึ่งปรากฏว่า ผู้ค้ำประกันที่ 1 แสดงรายการที่ดิน 4 แปลง ผู้ค้ำประกันที่ 2 แสดงรายการที่ดิน 2 แปลง และผู้ค้ำประกันที่ 3 แสดงรายการที่ดิน 9 แปลง รวม 15 แปลง เป็นหลักฐานในการค้ำประกัน

การที่ผู้ค้ำประกันที่ 1 ตกลงส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกัน จำนวน 4 ฉบับ ผู้ค้ำประกันที่ 2 ตกลงส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกัน จำนวน 2 ฉบับ และผู้ค้ำประกันที่ 3 ตกลงส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกัน จำนวน 9 ฉบับ รวม 15 ฉบับ ให้แก่สำนักงานฯ และสำนักงานฯ ยินยอมรับโฉนดที่ดินดังกล่าวไว้ ข้อตกลงระหว่างผู้ค้ำประกันกับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาดังกล่าว มิได้มีวัตถุประสงค์ต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย เป็นการพ้นวิสัย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ข้อตกลงดังกล่าวจึงใช้บังคับระหว่างกันได้ตามหลักเสรีภาพในการทำ

สัญญา เป็นผลให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีสิทธิยึดถือไว้เป็นประกันได้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน เทียบเคียงตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556

การที่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งระงับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนในโฉนดที่ดินที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภายึดถือครอบครองอยู่ (หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือมีคำสั่งอายัดที่ดิน) ย่อมมีผลทำให้ผู้ค้ำประกันจำหน่าย โอน ก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันในที่ดินตามโฉนดดังกล่าว โดยฝ่าฝืนข้อ 4 แห่งสัญญาค้ำประกันจะไม่ได้ จึงกล่าวได้ว่า โฉนดที่ดินที่อยู่ในความครอบครองของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีฐานะเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งที่มั่นคงรัดกุมยิ่งกว่าการทำสัญญาค้ำประกัน ทั้งนี้ ตราบเท่าที่คำสั่งอายัดยังมิได้ถูกยกเลิกไป ซึ่งความมั่นคงของหลักประกันที่กล่าวถึงนี้ จะเป็นไปในลักษณะของการที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาสามารถยึดถือโฉนดที่ดินนั้นไว้จนกว่าลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันจะยอมชำระหนี้ และหากมีกรณีที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาฟ้องร้องบังคับชำระหนี้จากผู้ค้ำประกัน สำนักงานฯ ก็สามารถบังคับคดีกับที่ดินตามโฉนดที่ยึดถือไว้ได้ ด้วยการแถลงให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินตามโฉนดดังกล่าวออกขายทอดตลาดในฐานะเจ้าหนี้สามัญ โดยไม่ต้องสืบหาทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องอื่นของผู้ค้ำประกันก่อนเท่านั้น หาใช่ความมั่นคงในความหมายเดียวกับหลักประกันตามสัญญาจำนองหรือสัญญาจำนำไม่

5.1.2 สภาพปัญหาและข้อพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน

เมื่อลูกหนี้ได้ผ่อนชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จนหนี้เหลืออยู่ไม่มากแล้ว ลูกหนี้ได้ขอคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันดังนี้ 1) ขอคืนโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันที่ 2 และผู้ค้ำประกันที่ 3 ทั้งหมด และขอคืนที่ดินของผู้ค้ำประกันที่ 1 จำนวน 2 ฉบับ คงให้สำนักงานฯ ยึดถือไว้ 2 ฉบับ

เมื่อพิจารณาข้อสัญญาข้อ 4 แห่งสัญญาค้ำประกันระบุว่า ผู้ค้ำประกันตกลงไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินอันเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว ส่วนเจ้าหนี้มีสิทธิเลือกที่จะอนุญาตให้ผู้ค้ำประกันทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ซึ่งรวมถึงการคืนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ค้ำประกันด้วย ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับเจ้าหนี้ว่าจะคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันหรือไม่ เพียงใด

แต่อย่างไรก็ดี ด้วยสาเหตุที่หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ ประกาศกระทรวงการคลัง มิได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาเรื่องการคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันไว้แต่อย่างใด ส่งผลให้เกิดปัญหาในการพิจารณาคืนโฉนดที่ดินดังกล่าวว่า สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรดำเนินการอย่างไร จึงจะมีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรมแก่ลูกหนี้

5.1.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคืนโฉนดที่ดินแก่ผู้ค้ำประกัน

การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันบางส่วนให้แก่ผู้ค้ำประกัน ภายหลังจากยอดหนี้ประธานลดลงแล้ว เป็นสิ่งที่เจ้าหนี้สามารถกระทำได้ เพราะเป็นการสร้างความเป็นธรรมต่อผู้ค้ำประกันที่อันจะใช้ประโยชน์และหารายได้จากที่ดินของตนเอง แต่ข้อพิจารณาอยู่ที่ว่า จะต้องมีโฉนดที่ดินหลักประกันเหลืออยู่กับเจ้าหนี้ เป็นจำนวนที่เพียงพอให้สามารถบังคับชำระหนี้ได้คุ้มหนี้ประธานที่เหลืออยู่ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ซึ่งจะต้องเผื่อระยะเวลาให้คุ้มกับดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นกับระยะเวลาที่จะต้องดำเนินคดีและบังคับคดี ไม่น้อยกว่า 10 ปี แล้วคำนวณจากราคาประเมินที่ดินต่อแปลง จะทำให้ทราบว่าต้องใช้โฉนดที่ดินกี่ฉบับเป็นหลักประกัน โฉนดที่ดินส่วนที่เกินกว่านั้นก็คืนให้แก่ผู้ค้ำประกันให้ได้สัดส่วนใกล้เคียงกับจำนวนโฉนดที่ดินที่แต่ละรายขอคืนมา อย่างไรก็ดี ในการพิจารณาคืนโฉนดที่ดิน สำนักงานฯ ไม่ควรคืนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ค้ำประกันรายหนึ่งรายใดทั้งหมด โดยต้องยึดถือโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันทุกรายไว้ อย่างน้อยรายละ 1 ฉบับ เพราะการคืนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ค้ำประกันรายหนึ่งรายใดทั้งหมด จะทำให้สำนักงานฯ ไม่มีหลักประกันในส่วนของผู้ค้ำประกันรายนั้นอยู่ในความครอบครอง ส่งผลให้สำนักงานต้องรับภาระความเสี่ยงจากการไม่มีโฉนดที่ดินหลักประกันเช่นว่านั้น (ที่ปรึกษาด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมบังคับคดี)

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง “แนวทางการพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน” พบว่า เมื่อลูกหนี้จัดให้ผู้ค้ำประกันทั้ง 3 ราย เข้าทำสัญญาค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ไว้ต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาแล้วตามหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลางแล้ว ผู้ค้ำประกันทั้ง 3 รายจึงมีความผูกพันตามสัญญานั้นและต้องรับผิดแทนลูกหนี้เมื่อลูกหนี้เพิกเฉยไม่ชำระหนี้

การที่ผู้ค้ำประกันที่ 1 ส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกัน จำนวน 4 ฉบับ ผู้ค้ำประกันที่ 2 ส่งส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกัน จำนวน 2 ฉบับ และผู้ค้ำประกันที่ 3 ส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกัน จำนวน 9 ฉบับ รวม 15 ฉบับ ให้แก่สำนักงานฯ และสำนักงานฯ ยอมรับโฉนดที่ดินดังกล่าวไว้ ข้อตกลงดังกล่าวย่อมบังคับระหว่างกันได้ตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญา โดยโฉนดที่ดินดังกล่าวย่อมเป็นหลักประกันการชำระหนี้ประเภทหนึ่งที่สำนักงานฯ มีสิทธิยึดถือไว้ได้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน สอดคล้องกับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 และความเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน

ต่อมา เมื่อลูกหนี้ชั้นต้นได้ทำการผ่อนชำระหนี้จนมีภาระหนี้คงค้างต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเหลืออยู่เป็นจำนวนไม่มากแล้ว ลูกหนี้และผู้ค้ำประกันจึงขอคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันบางส่วน สำนักงานฯ ก็สามารถคืนโฉนดที่ดินดังกล่าวได้ เพราะเป็นการให้โอกาสแก่ผู้ค้ำประกันในอันที่จะ

นำที่ดินของตนเองไปสร้างรายได้ แต่เนื่องด้วยหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ และประกาศกระทรวงการคลังมิได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาเรื่องการคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันแต่อย่างใด ดังนั้น ในการพิจารณาเรื่องการคืนโฉนดที่ดินให้มีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจึงต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ โดยเทียบตามหลัก 5Cs ซึ่งข้อสำคัญที่ต้องคำนึงถึงก็คือ หากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ สำนักงานฯ จะมีโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันเหลืออยู่เป็นจำนวนเพียงพอที่จะบังคับชำระหนี้ได้ครบถ้วนทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ซึ่งจะต้องคำนวณให้สอดคล้องจำนวนกับดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น โดยประมาณการตามระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการดำเนินคดีและบังคับคดีรวมแล้ว ควรเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี ซึ่งเมื่อคำนวณภาระหนี้คงค้างต้นเงินกับดอกเบี้ยเปรียบเทียบกับราคาประเมินที่ดินต่อแปลง ก็จะทำให้ทราบว่าจะต้องใช้โฉนดที่ดินกี่ฉบับเป็นหลักประกันและสามารถคืนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ค้ำประกันได้กี่ฉบับ โดยจะต้องคืนให้ได้สัดส่วนใกล้เคียงกับจำนวนโฉนดที่ดินที่ผู้ค้ำประกันประกันแต่ละรายขอคืนมา ภายใต้เงื่อนไขว่าสำนักงานฯ ต้องยึดถือโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันแต่ละราย ไว้อย่างน้อยรายละ 1 ฉบับ

ในการนี้ ผู้ศึกษาขอนำเสนอตัวอย่างการคำนวณ ดังนี้

1) ถ้าลูกหนี้มีภาระหนี้ต้นเงินคงเหลือจำนวน 100,000 บาท อัตราดอกเบี้ยในการผ่อนชำระร้อยละ 7.5 ต่อปี เช่นนี้ เท่ากับลูกหนี้มีภาระดอกเบี้ยจำนวน 7,500 บาทต่อปี รวมระยะเวลา 10 ปี ยอดหนี้ต้นเงินรวมดอกเบี้ย เป็นจำนวน 175,000 บาท

2) หากโฉนดที่ดินหลักประกันทั้ง 15 ฉบับ มีเนื้อที่ฉบับละ 1 ไร่ โดยราคาประเมินกรมธนารักษ์ ไร่ละ 50,000 บาท แสดงว่า สำนักงานฯ ต้องยึดถือโฉนดที่ดินไว้ 4 ฉบับ ซึ่งมีราคาประเมินรวมเท่ากับ 200,000 บาท จึงจะครอบคลุมยอดหนี้ตอนเงินและดอกเบี้ยจำนวน 175,000 บาท

จากการคำนวณข้างต้น ทำให้ทราบว่า สำนักงานฯ สามารถคืนโฉนดที่ดินจำนวน 11 ฉบับ ให้แก่ผู้ค้ำประกันได้ โดยพิจารณาคืนให้มีสัดส่วนใกล้เคียงกับจำนวนโฉนดที่ดินหลักประกันที่ผู้ค้ำประกันประกันแต่ละรายขอคืนมา ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า สำนักงานฯ ต้องยึดถือโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันแต่ละราย ไว้อย่างน้อยรายละ 1 ฉบับ ปรากฏผลการพิจารณา ดังนี้

(1) ยึดถือโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันที่ 1 ไว้รวม 4 ฉบับ ขอคืนจำนวน 2 ฉบับ **คืนให้ จำนวน 2 ฉบับ**

(2) ยึดถือโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันที่ 2 ไว้รวม 2 ฉบับ ขอคืนจำนวน 2 ฉบับ **คืนให้ จำนวน 1 ฉบับ**

และ

(3) ยึดถือโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันที่ 3 ไว้รวม 9 ฉบับ ขอคืนจำนวน 9 ฉบับ **คืนให้จำนวน 8 ฉบับ**

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา เรื่อง “แนวทางการพิจารณาเรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน” มีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 เนื่องจากกรณีที่เกิดขึ้น ลูกหนี้ยังมีภาระหนี้คงค้างชำระให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนั้น ในการพิจารณาคืนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ค้ำประกัน สำนักงานฯ จึงควรตระหนักว่า จะต้องยึดถือโฉนดที่ดินบางส่วนไว้เป็นประกันหนี้คงค้างของลูกหนี้ต่อไป โดยพิจารณาจำนวนโฉนดที่ดินให้เหมาะสมด้วยการคำนวณมูลค่าของที่ดินจากราคาประเมินของกรมธนารักษ์ให้เพียงพอที่จะบังคับเอาชำระหนี้ได้ครบถ้วนทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยคงค้างของลูกหนี้เป็นระยะเวลา 10 ปี

สำหรับโฉนดที่ดินในส่วนที่เหลือ ให้คืนแก่ผู้ค้ำประกันต่อไป โดยต้องพิจารณาคืนให้ในจำนวนที่ใกล้เคียงกับจำนวนที่ผู้ค้ำประกันแต่ละรายขอคืนมา ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขว่าสำนักงานฯ ต้องยึดถือโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันแต่ละรายไว้อย่างน้อยรายละ 1 ฉบับ โดยสำนักงานฯ ควรนำแนวทางการพิจารณาที่กล่าวมานี้ ไปใช้กับการพิจารณาเรื่องการขอคืนโฉนดที่ดินหลักประกันในกรณีอื่นที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อไปด้วย

5.3.2 เนื่องจากในระบบกฎหมายไทย กำหนดให้การใช้อสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกันหนี้ให้กระทำด้วยวิธีการจำนอง การที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐจะรับโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันไว้เป็นหลักประกันอีกชั้นหนึ่ง ตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญา ตามแนวคำพิพากษาฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 โดยไม่จดทะเบียนจำนองอาจทำให้เกิดข้อโต้แย้งขึ้นได้ว่า สำนักงานฯ มีเจตนาหลีกเลี่ยงการชำระค่าธรรมเนียมการจำนอง ดังนั้น หากมีกรณีที่ลูกหนี้ขอผ่อนชำระหนี้โดยผู้ค้ำประกันเสนอขอส่งมอบโฉนดที่ดินไว้เป็นหลักประกันกับสำนักงานฯ เกิดขึ้นอีก สำนักงานฯ ก็สมควรทำสัญญาและจดทะเบียนจำนองให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้เกิดการโต้แย้งขึ้นในภายหลัง

บรรณานุกรม

กฤตพร เจริญกุล. (2559). **ปัญหาการตีความและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ค้ำประกัน: ศึกษากรณีการให้สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ของธนาคารพาณิชย์**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ณัฐวดี บุญชื่น. (2555). **ปัญหาการตีความและการบังคับใช้กฎหมายเรื่องความรับผิดของผู้ค้ำประกัน**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวรัตน์ กลิ่นรัตน์. (2534). **จำนำตราสาร**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พจน์ บุษปาคม. (2546). **ค้ำประกัน จำนอง จำนำ สิทธิยึดหน่วง บุริมสิทธิ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ.

ฤทัยรัตน์ ดวงชื่น. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจอมบึง จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุดา (วัชรวัฒนากุล) วิศรุตพิชญ. (2558). **หลักกฎหมายค้ำประกัน จำนอง จำนำ**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

เสนีย์ ปราโมช, หม่อมราชวงศ์. (2516). **คำอธิบาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำนำ**. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ.

แสงเดือน ปานขลิบ. (2554). **สภาพหนี้สินของลูกค้าในโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสินในเขตนครสวรรค์ 1**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เอกการ กุลรวีสร. (2555). **หลักการวิเคราะห์สินเชื่อ 5Cs ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการสมัครขอสินเชื่อนาโนไฟแนนซ์ กับ บริษัท เอแคปปิตอล จำกัด กรณีศึกษาลูกค้ากลุ่มตลาด อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาคผนวก

สรุปผลการสัมภาษณ์

จากการการสัมภาษณ์เชิงลึก (in – depth interview) โดยการออกแบบโครงสร้างของคำถามปลายเปิด ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เกี่ยวกับกฎหมายค้ำประกัน การทำสัญญาค้ำประกัน การบังคับใช้หรือตีความสัญญาค้ำประกัน หรือการพิจารณาพิพากษาหรือบังคับคดีเกี่ยวกับการค้ำประกัน จำนอง จำนำ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำหรับใช้ในการพิจารณา เรื่อง การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภายใต้หลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลาง ให้แก่ผู้ค้ำประกัน รวมทั้งเพื่อนำไปใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมต่อไป สรุปผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 1

ตำแหน่ง ที่ปรึกษาด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมบังคับคดี

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 30 ธันวาคม 2564

งานที่รับผิดชอบในผิดชอบในปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงาน ให้คำปรึกษาด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นบังคับคดี มีประสบการณ์ในพิจารณาและมีคำสั่งในการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย พิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับการบังคับและเพิกถอนหลักประกันที่เป็นบุคคลและทรัพย์สิน และให้คำแนะนำในการปฏิบัติราชการแก่เจ้าหน้าที่กรมบังคับคดีตั้งแต่อธิบดีกรมบังคับคดีลงมาถึงเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติ

คำถามที่ 1 การให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

ตอบ การค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลาง เป็นไปตามหลักกฎหมายค้ำประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การกำหนดให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันด้วยนั้น เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกัน เพื่อให้เจ้าหนี้มีความมั่นใจว่าหากลูกหนี้ชั้นต้นไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะบังคับชำระหนี้จากผู้ค้ำประกันได้

คำถามที่ 2 การที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

ตอบ แม้ว่าหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลางจะมิได้กำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องส่งมอบโฉนดที่ดินของตนเองให้แก่เจ้าหนี้ แต่เมื่อผู้ค้ำประกันตกลงส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำ

ประกันให้แก่เจ้าหนี้ และเจ้าหนี้ยอมรับโฉนดที่ดินนั้นไว้แล้ว ก็ย่อมเป็นไปตามเจตนาข้อตกลงระหว่างผู้ค้ำประกันกับเจ้าหนี้ โดยโฉนดที่ดินดังกล่าวมีฐานะเป็นหลักประกันการชำระหนี้ และเจ้าหนี้มีสิทธิยึดถือไว้ได้ทั้งหมดจนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

คำถามที่ 3 สามารถนำคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 มาใช้บังคับใช้กับเรื่องที่ศึกษา ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ สามารถนำแนวคำพิพากษาดังกล่าวมาใช้เทียบเทียงกับกรณีของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ แม้ว่าข้อสัญญาค้ำประกันฉบับที่ศึกษาอยู่นี้ มิได้กำหนดให้มีการส่งมอบโฉนดที่ดินที่ใช้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานฯ แต่การส่งมอบโฉนดที่ดินดังกล่าว เกิดขึ้นจากความตกลงยินยอมของผู้ค้ำประกันกับสำนักงานฯ และเป็นข้อตกลงที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน ดังนั้น สำนักงานฯ สามารถยึดถือโฉนดที่ดินทั้งหมดที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบให้แก่สำนักงานฯ ไว้เป็นประกันได้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

คำถามที่ 4 สามารถคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกัน ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ เมื่อในสัญญาค้ำประกันระบุว่า ผู้ค้ำประกันตกลงไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินอันเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว ส่วนเจ้าหนี้มีสิทธิเลือกที่จะอนุญาตให้ผู้ค้ำประกันทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับเจ้าหนี้ว่าจะคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันหรือไม่

คำถามที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคืนโฉนดที่ดินแก่ผู้ค้ำประกัน

ตอบ การคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันบางส่วนให้แก่ผู้ค้ำประกัน ภายหลังจากยอดหนี้ประธานลดลงแล้ว เป็นสิ่งที่เจ้าหนี้สามารถกระทำได้ ตามข้อสัญญาค้ำประกัน แต่ข้อสำคัญอยู่ที่ว่า จะต้องมีโฉนดที่ดินเหลืออยู่กับเจ้าหนี้ เป็นจำนวนที่เพียงพอให้ครอบคลุมภาระหนี้ประธานที่เหลืออยู่ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน ซึ่งมีข้อแนะนำว่าควรคำนวณระยะเวลาที่ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นให้สอดคล้องกับระยะที่อาจฟ้องร้องคดีจนถึงการบังคับคดี (ควรคำนวณระยะเวลาโดยประมาณสำหรับดำเนินคดีจนถึงศาลฎีกามีคำพิพากษา รวมกับระยะเวลาที่เผื่อไว้สำหรับบังคับคดี ไว้อย่างต่ำ 10 ปี)

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตในการพิจารณาคืนโฉนดที่ดินว่า สำนักงานฯ ไม่ควรคืนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ค้ำประกันรายหนึ่งรายใดทั้งหมด โดยต้องยึดถือโฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันทุกราย ไว้อย่างน้อยรายละ 1 ฉบับ เพราะการคืนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ค้ำประกันรายหนึ่งรายใดทั้งหมด จะทำให้สำนักงานฯ ไม่มีหลักประกันในส่วนของผู้ค้ำประกันรายนั้นอยู่ในความครอบครอง ส่งผลให้สำนักงานต้องรับภาระความเสี่ยงจากการไม่มีโฉนดที่ดินหลักประกันเช่นว่านั้น (ที่ปรึกษาด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมบังคับคดี)

2) ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 2

ตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลชั้นต้น ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 8 มกราคม 2565

งานที่รับผิดชอบในผิดชอบในปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงาน จัดทำและตรวจร่างคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในส่วนแพ่งและอาญา มีประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง และคดีอาญา รวมทั้งคดีผู้บริโภค ที่มีหลักประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน การพิจารณามีคำสั่งในชั้นบังคับคดีแพ่งและคดีอาญา การขายทอดตลาดทรัพย์หลักประกันในคดีแพ่ง

คำถามที่ 1 การให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

ตอบ การค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลาง เป็นไปตามหลักกฎหมายค้ำประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การกำหนดให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันด้วยนั้น เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกัน เพื่อให้เจ้าหนี้มีความมั่นใจว่าหากลูกหนี้ชั้นต้นไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะบังคับชำระหนี้จากผู้ค้ำประกันได้

คำถามที่ 2 การที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

ตอบ แม้ว่าหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลางจะมิได้กำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องส่งมอบโฉนดที่ดินของตนเองให้แก่เจ้าหนี้ แต่เมื่อผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่เจ้าหนี้ และเจ้าหนี้ยอมรับโฉนดที่ดินนั้นไว้แล้ว ก็ย่อมเป็นไปตามเจตนาของผู้ค้ำประกันกับเจ้าหนี้ โดยโฉนดที่ดินดังกล่าวมีฐานะเป็นหลักประกันการชำระหนี้ และเจ้าหนี้มีสิทธิยึดถือไว้ได้ทั้งหมดจนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

คำถามที่ 3 สามารถนำคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 มาใช้บังคับใช้กับเรื่องที่ศึกษา ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ ในประเด็นนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า สามารถนำแนวคำพิพากษาดังกล่าวมาใช้เทียบเทียงกับกรณีของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ แม้ว่าข้อสัญญาค้ำประกันฉบับที่ศึกษาอยู่นี้มิได้กำหนดให้มีการส่งมอบโฉนดที่ดินที่ใช้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานฯ แต่การส่งมอบโฉนดที่ดินดังกล่าว เกิดขึ้นจากความตกลงยินยอมของผู้ค้ำประกันกับสำนักงานฯ และเป็นข้อตกลงที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน ดังนั้น สำนักงานฯ สามารถยึดถือโฉนดที่ดินทั้งหมดที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบให้แก่สำนักงานฯ ไว้ได้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

คำถามที่ 4 สามารถคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกัน ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ เมื่อในสัญญาค้ำประกันระบุว่า ผู้ค้ำประกันตกลงไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินอันเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว ส่วนเจ้าหนี้มีสิทธิเลือกที่จะอนุญาตให้ผู้ค้ำประกันทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับเจ้าหนี้ว่าจะคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันหรือไม่

คำถามที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคืนโฉนดที่ดินแก่ผู้ค้ำประกัน

ตอบ โฉนดที่ดินของผู้ค้ำประกันที่ส่งมอบให้แก่เจ้าหนี้ มีฐานะเป็นหลักประกันการชำระหนี้ประเภทหนึ่ง ซึ่งเจ้าหนี้มีสิทธิยึดถือไว้ได้ทั้งหมดจนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงความเป็นธรรมต่อผู้ค้ำประกันที่จะใช้ประโยชน์และหารายได้จากที่ดินของตนเอง เจ้าหนี้ก็ควรคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันบางส่วนให้แก่ผู้ค้ำประกัน โดยยึดถือไว้เพียงเท่าที่ได้สัดส่วนกับจำนวนหนี้คงค้างชำระของลูกหนี้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ซึ่งจะต้องเผื่อระยะเวลาให้คุ้มกับดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นกับระยะเวลาที่จะต้องดำเนินคดีและบังคับคดี รวมระยะเวลาขั้นต่ำในทางปฏิบัติประมาณ 10 ปี แล้วคำนวณจากราคาประเมินที่ดินต่อแปลงว่าจะต้องใช้โฉนดที่ดินกี่ฉบับเป็นหลักประกัน ส่วนที่เกินกว่านั้น ก็คืนให้แก่ผู้ค้ำประกันให้ได้สัดส่วนใกล้เคียงกับจำนวนโฉนดที่ดินที่แต่ละรายขอคืนมา

3) ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 3

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัด

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 8 มกราคม 2565

งานที่รับผิดชอบในผิดชอบในปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงาน พิจารณาและมีคำสั่งในสำนวนบังคับคดีแพ่งและคดีล้มละลาย ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และเจ้าพนักงานบังคับคดี ดำเนินการบังคับคดีในคดีที่มีผู้ค้ำประกัน และบังคับทรัพย์สินหลักประกัน

คำถามที่ 1 การให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

ตอบ การค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลาง เป็นไปตามหลักกฎหมายค้ำประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การกำหนดให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันด้วยนั้น เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกัน เพื่อให้เจ้าหนี้มีความมั่นใจว่าหากลูกหนี้ชั้นต้นไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะบังคับชำระหนี้จากผู้ค้ำประกันได้

คำถามที่ 2 การที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

ตอบ แม้ว่าหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลางจะมิได้กำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องส่งมอบโฉนดที่ดินของตนเองให้แก่เจ้าหนี้ แต่เมื่อผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่เจ้าหนี้ และเจ้าหนี้ยอมรับโฉนดที่ดินนั้นไว้แล้ว ก็ย่อมเป็นไปตามความประสงค์ของผู้ค้ำประกันกับเจ้าหนี้ โดยโฉนดที่ดินดังกล่าวมีฐานะเป็นหลักประกันการชำระหนี้ และเจ้าหนี้มีสิทธิยึดถือไว้เป็นประกันได้ทั้งหมดจนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

คำถามที่ 3 สามารถนำคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 มาใช้บังคับใช้กับเรื่องที่ศึกษา ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ ในประเด็นนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า สามารถนำแนวคำพิพากษาดังกล่าวมาใช้เทียบเทียงกับกรณีของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ แม้ว่าข้อสัญญาค้ำประกันฉบับที่ศึกษาอยู่นี้มิได้กำหนดให้มีการส่งมอบโฉนดที่ดินที่ใช้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานฯ แต่การส่งมอบโฉนดที่ดินดังกล่าว เกิดขึ้นจากความตกลงยินยอมของผู้ค้ำประกันกับสำนักงานฯ และเป็นข้อตกลงที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน ดังนั้น สำนักงานฯ สามารถยึดถือโฉนดที่ดินทั้งหมดที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบให้แก่สำนักงานฯ ไว้ได้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

คำถามที่ 4 สามารถคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกัน ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ เมื่อในสัญญาค้ำประกันระบุว่า ผู้ค้ำประกันตกลงไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินอันเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว ส่วนเจ้าหนี้มีสิทธิเลือกที่จะอนุญาตให้ผู้ค้ำประกันทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับเจ้าหนี้ว่าจะคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันหรือไม่

คำถามที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคืนโฉนดที่ดินแก่ผู้ค้ำประกัน

ตอบ เมื่อมีการส่งมอบโฉนดที่ดินต่อกันแล้ว โฉนดที่ดินดังกล่าวย่อมมีฐานะหลักประกันตามกฎหมายซึ่งเจ้าหนี้สามารถยึดถือไว้ได้จนกว่าจะชำระหนี้ครบถ้วน ส่วนการพิจารณาหลักประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก่อนได้รับชำระหนี้ย่อมเป็นสิทธิของเจ้าหนี้ ขึ้นอยู่กับว่ายอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเพราะหลักประกันลดน้อยถอยลงได้หรือไม่ เพียงใด แต่มีข้อสังเกตว่า เจ้าหนี้ควรยึดถือโฉนดที่ดินหลักประกันไว้อย่างน้อยให้ครอบคลุมจำนวนภาระหนี้คงค้างทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี

4) ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 4

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 30 ธันวาคม 2564

งานที่รับผิดชอบในผิดชอบในปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงาน พิจารณาและมีคำสั่งในสำนวนบังคับคดีภาษีอากร การจัดทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรโดยมีหลักประกันเป็นบุคคลและทรัพย์สิน ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีภาษีอากร

คำถามที่ 1 การให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

ตอบ การค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลาง เป็นไปตามหลักกฎหมายค้ำประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การกำหนดให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันด้วยนั้น เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกัน เพื่อให้เจ้าหนี้มีความมั่นใจว่าหากลูกหนี้ชั้นต้นไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะบังคับชำระหนี้จากผู้ค้ำประกันได้

คำถามที่ 2 การที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

ตอบ แม้ว่าหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลางจะมิได้กำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องส่งมอบโฉนดที่ดินของตนเองให้แก่เจ้าหนี้ แต่เมื่อผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่เจ้าหนี้ และเจ้าหนี้ยอมรับโฉนดที่ดินนั้นไว้แล้ว ก็ย่อมเป็นไปตามเจตนาของผู้ค้ำประกันกับเจ้าหนี้ โดยโฉนดที่ดินดังกล่าวมีฐานะเป็นหลักประกันการชำระหนี้ และเจ้าหนี้มีสิทธิยึดถือไว้ได้ทั้งหมดจนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

คำถามที่ 3 สามารถนำคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 มาใช้บังคับใช้กับเรื่องที่ศึกษา ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ ในประเด็นนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า สามารถนำแนวคำพิพากษาดังกล่าวมาใช้เทียบเทียงกับกรณีของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ แม้ว่าข้อสัญญาค้ำประกันฉบับที่ศึกษาอยู่นี้มิได้กำหนดให้มีการส่งมอบโฉนดที่ดินที่ใช้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานฯ แต่การส่งมอบโฉนดที่ดินดังกล่าว เกิดขึ้นจากความตกลงยินยอมของผู้ค้ำประกันกับสำนักงานฯ และเป็นข้อตกลงที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน ดังนั้น สำนักงานฯ สามารถยึดถือโฉนดที่ดินทั้งหมดที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบให้แก่สำนักงานฯ ไว้เป็นประกันได้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

คำถามที่ 4 สามารถคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกัน ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ เมื่อในสัญญาค้ำประกันระบุว่า ผู้ค้ำประกันตกลงไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินอันเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว ส่วนเจ้าหนี้มีสิทธิเลือกที่จะอนุญาตให้ผู้ค้ำประกันทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับเจ้าหนี้ว่าจะคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันหรือไม่

คำถามที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคืนโฉนดที่ดินแก่ผู้ค้ำประกัน

ตอบ เมื่อมีการส่งมอบโฉนดที่ดินต่อกันแล้ว โฉนดที่ดินดังกล่าวย่อมมีฐานะหลักประกันตามกฎหมายซึ่งเจ้าหนี้สามารถยึดถือไว้ได้จนกว่าจะชำระหนี้ครบถ้วน ส่วนการพิจารณาหลักประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก่อนได้รับชำระหนี้ย่อมเป็นสิทธิของเจ้าหนี้ ขึ้นอยู่กับว่ายอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเพราะหลักประกันลดน้อยถอยลงได้หรือไม่ เพียงใด แต่มีข้อสังเกตว่า เจ้าหนี้ควรยึดถือโฉนดที่ดินหลักประกันไว้อย่างน้อยให้ครอบคลุมจำนวนภาระหนี้คงค้างทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี

5) ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 5

ตำแหน่ง เลขานุการกรรมการร่างกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ 16 ธันวาคม 2564

งานที่รับผิดชอบในผิดชอบในปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงาน เลขานุการกรรมการร่างกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง เลขานุการกรรมการร่างกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และเลขานุการกรรมการร่างกฎหมายการเงินการคลัง การยกร่าง การตรวจพิจารณาร่าง และการแก้ไขปรับปรุงร่างกฎหมาย ของส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

คำถามที่ 1 การให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

ตอบ การค้ำประกันการผ่อนชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลาง เป็นไปตามหลักกฎหมายค้ำประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การกำหนดให้ผู้ค้ำประกันแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันด้วยนั้น เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกัน เพื่อให้เจ้าหนี้มีความมั่นใจว่าหากลูกหนี้ชั้นต้นไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะบังคับชำระหนี้จากผู้ค้ำประกันได้

คำถามที่ 2 การที่ผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประกาศกระทรวงการคลัง มีผลทางกฎหมายอย่างไร

ตอบ แม้ว่าหลักเกณฑ์การผ่อนชำระหนี้ของกรมบัญชีกลางจะมิได้กำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องส่งมอบโฉนดที่ดินของตนเองให้แก่เจ้าหนี้ แต่เมื่อผู้ค้ำประกันส่งมอบโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่เจ้าหนี้ และเจ้าหนี้ยอมรับโฉนดที่ดินนั้นไว้แล้ว ก็ย่อมเป็นไปตามเจตนาของผู้ค้ำประกันกับเจ้าหนี้ โดยโฉนดที่ดินดังกล่าวมีฐานะเป็นหลักประกันการชำระหนี้ และเจ้าหนี้มีสิทธิยึดถือไว้ได้ทั้งหมดจนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า หลักการของสัญญาค้ำประกันเป็นการใช้บุคคลเป็นประกัน ได้มุ่งที่ทรัพย์รายการใดของผู้ค้ำประกันโดยเฉพาะเจาะจง ประกอบกับในข้อสัญญาค้ำประกันตามประกาศกระทรวงการคลัง มิได้กำหนดให้มีการส่งมอบโฉนดที่ดินที่ใช้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนั้น ผู้ค้ำประกันจึงไม่จำเป็นต้องส่งมอบโฉนดที่ดินแต่ประการใด และสำนักงานฯ ก็ไม่ควรรับและยึดถือไว้ เพราะอาจเป็นการจำกัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ค้ำประกัน

คำถามที่ 3 สามารถนำคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18952/2555 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6664/2556 มาใช้บังคับใช้กับเรื่องที่ศึกษา ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ การจะนำแนวคำพิพากษาดังกล่าวมาใช้เทียบเทียงกับกรณีของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ ต้องพิจารณาให้รอบคอบ เพราะสัญญาค้ำประกันเป็นการใช้บุคคลเป็นประกัน ประกอบกับในข้อสัญญาค้ำประกันฉบับที่ศึกษาอยู่นี้ มิได้กำหนดให้มีการส่งมอบโฉนดที่ดินที่ใช้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนั้น ผู้ค้ำประกันจึงไม่จำเป็นต้องส่งมอบโฉนดที่ดินแต่ประการใด และสำนักงานฯ ก็ไม่ควรรับและยึดถือไว้ เพราะอาจเป็นการจำกัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ค้ำประกัน

คำถามที่ 4 สามารถคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกัน ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ เมื่อในสัญญาค้ำประกันระบุว่า ผู้ค้ำประกันตกลงไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินอันเป็นหลักฐานในการค้ำประกัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว ส่วนเจ้าหนี้มีสิทธิเลือกที่จะอนุญาตให้ผู้ค้ำประกันทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับเจ้าหนี้ว่าจะคืนโฉนดที่ดินหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่ผู้ค้ำประกันหรือไม่

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า เมื่อผู้ค้ำประกันได้ติดต่อขอคืนโฉนดที่ดินบางส่วนเนื่องจากภาระหนี้ประธานลดลง เจ้าหนี้ก็สมควรต้องคืนโฉนดที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ค้ำประกันตามที่ขอมา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ค้ำประกันสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ตามสิทธิของผู้ค้ำประกัน

คำถามที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคืนโฉนดที่ดินแก่ผู้ค้ำประกัน

ตอบ เนื่องจากสัญญาค้ำประกันเป็นการใช้บุคคลเป็นประกัน ประกอบกับในข้อสัญญาค้ำประกันฉบับที่ศึกษาอยู่นี้ มิได้กำหนดให้มีการส่งมอบโฉนดที่ดินที่ใช้เป็นหลักฐานในการค้ำประกันให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนั้น ผู้ค้ำประกันจึงไม่จำเป็นต้องส่งมอบโฉนดที่ดินแต่ประการใด และทางเจ้าหนี้ก็ไม่ควรรับและยึดถือไว้ เพราะเท่ากับเป็นการจำกัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ค้ำประกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ค้ำประกันตกลงและยินยอมส่งมอบโฉนดที่ดินให้แก่เจ้าหนี้และเจ้าหนี้ตกลงและยินยอมรับไว้ โฉนดที่ดินก็ย่อมเป็นหลักประกันตามข้อตกลง หากต่อมา ผู้ค้ำประกันได้ติดต่อขอคืนโฉนดที่ดินบางส่วน เนื่องจากภาระหนี้ประธานลดลง เจ้าหนี้ก็สมควรต้องคืนโฉนดที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ค้ำประกันตามที่ขอมา

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ – สกุล	นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ
ตำแหน่งปัจจุบัน	นิติกรชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	Diploma of Japanese Language Study, Tokyo Kokusai Gakuyukai, Japan. (Monbusho Scholarship) Diploma of Engineering (Electronics and Control Engineering), National Institute of Technology, Ibaraki College, Japan. (Monbusho Scholarship) นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ชื่อหน่วยงาน	สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานกฎหมาย 1 สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา 1111 ถ.สามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0-2831-9288 มือถือ : 081-851-9211